

Høgskolen i **Hedmark**

LUNA

Anneli Kristiansen

Bacheloroppgave
På andre siden av speilet

On the other side of the mirror

GLU 5-10, 2012

2015

Samtykker til utlån hos høyskolebiblioteket JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage JA NEI

Norsk sammendrag

Tittel: På andre siden av speilet	
Forfatter: Anneli Kristiansen	
År: 2015	Sider: 76
Emneord: Musikk og identitet	
<p>Sammendrag: I denne oppgaven er det blitt utført en undersøkelse for å svare på hvorvidt musikkundervisningen har innflytelse på ungdomsskoleelevers identitet. Arbeidet med oppgaven har bestått av å intervju ungdomsskoleelever og studenter, for så å belyse deres besvarelser med aktuell teori. Det viktigste funnet omhandler elevenes manglende evne til å se seg selv fra et objektivt perspektiv, og resultatet av arbeidet har derfor munnet ut i utvikling av et eget begrep kalt «sunn usikkerhet». Dette begrepet handler om at identitetsutvikling skjer innenfor et fellesskap, og usikkerheten er sunn fordi vi tilpasser oss det som skjer rundt oss uten å endre identitet. I musikkfaget kan elevenes sunne usikkerhet bli utfordret, og de kan ta i bruk denne erfaringen når de i senere tid tar inn perspektiver til vurdering.</p>	

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: On the other side of the mirror	
Author: Anneli Kristiansen	
Year: 2015	Pages: 76
Keyword: Music and identity	
<p>Summary: In this Bachelor thesis, I have tried to shed some light on whether or not the Music subject in Norwegian lower secondary schools influence the development of the pupils' identities. Through my work, I have interviewed several pupils of lower secondary school and students from the University College of Hedmark, and have since attempted to recount their answers with relevant pedagogical theories.</p> <p>My most relevant findings center around the pupils' lacking ability to observe themselves objectively, and the work has resulted in the creation of my own term; 'healthy uncertainty'. This term describes how the creation of our identity happens within a social setting, and how uncertainty is healthy for us, because we adapt to our social relations and surroundings without changing identity. In Norwegian schools, the Music subject might challenge this healthy uncertainty, and the pupils can therefore benefit from this experience as they later in life come across perspectives of assessment.</p>	

Forord

Denne bacheloroppgaven er den avsluttende oppgaven på Grunnskolelærerutdanningen 5-10 ved Høgskolen i Hedmark, avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap, og er skrevet av Anneli Kristiansen.

Formålet med oppgaven var å undersøke i hvilken grad musikkundervisningen har noen betydning for elevenes utvikling av identitet. For å få svar på dette hentet jeg inn informasjon både hos ungdomsskoleelever ved Ajer Ungdomsskole og studenter ved Høgskolen i Hedmark, avdeling Hamar.

Jeg ønsker å takke Gry Sagmo Aglen, min veileder, for gode innspill og veiledning i løpet av skriveprosessen. Videre har både gode medstudenter og familiemedlemmer stilt opp med gode råd, korrekturlesing og inspirasjon.

Skriveprosessen har vært svært interessant og jeg har lært å kjenne begrepet «identitet» på en bedre måte, og ikke minst hva vi selv tenker om vår egen identitet.

Hamar, 2015

Innhold

NORSK SAMMENDRAG	2
ENGELSK SAMMENDRAG (ABSTRACT)	3
FORORD	4
INNHold	5
1. INNLEDNING	7
1.1 PÅ ANDRE SIDEN AV SPEILET	8
2. TEORI	9
2.1 IDENTITET	9
2.2 TRE UTVIKLINGSPERIODER	10
2.3 MUSIKK OG IDENTITET	11
2.4 KLASSEN SOM SOSIALT SYSTEM – SOSIALE FORVENTNINGER	12
3. METODE	13
3.1 HVA ER METODE?	13
3.2 HVA ER INTERVJU?	14
3.3 VALG AV METODE	14
3.3.1 Valg av informanter og gjennomføring av datainnsamling	15
3.3.2 Valg av spørsmål	16
3.4 ANALYSE OG PRESENTASJON AV DATA	17
4. DRØFTING	19
4.1 MUSIKK – SOM EN DEL AV FELLESKAPET	19
4.2 MUSIKK BRINGER MENNESKER SAMMEN	20
4.3 MUSIKK SOM IDENTITETSMARKØR	22
4.4 MUSIKK I SKOLEN	24
5. OPPSUMMERING	27

5.1 PÅ SAMME SIDE AV SPEILET.....	27
LITTERATURLISTE	29
VEDLEGG.....	30
VEDLEGG 1.....	30
VEDLEGG 2.....	31
VEDLEGG 3.....	36
VEDLEGG 4.....	40
VEDLEGG 5.....	41
VEDLEGG 6.....	44
VEDLEGG 7.....	46
VEDLEGG 8.....	48
VEDLEGG 9.....	50
VEDLEGG 10.....	52
VEDLEGG 11.....	54
VEDLEGG 12.....	56
VEDLEGG 13.....	59
VEDLEGG 14.....	63
VEDLEGG 15.....	66
VEDLEGG 16.....	68
VEDLEGG 17.....	71
VEDLEGG 18.....	74

1. Innledning

I dagens samfunn er det stort fokus på utdanning, og en viktig arena for barn og unge er skolen. Det er her den formelle læringen foregår, men skolen er også pliktig til å sørge for utdanning av hele mennesket, altså elevens dannelse. En slik allsidig opplæring innebærer som den generelle delen av læreplanen beskriver: «[...] å utvide evnene hos barn, unge og voksne til erkjennning og oppleving, til innleving, utfalding og deltaking» (Utdanningsdirektoratet, 2012).

Min interesse for å velge temaet musikk og identitet i denne oppgaven, bunner i en opplevelse fra tidligere praksis, hvor jeg opplevde at praksisskolen ikke overholdt ansvaret for den allsidige opplæring. Eleven det gjelder, heretter omtalt som Sigrid, var faglig og sosialt svak i forhold til medelevene, og hadde blant annet ekstra mattetimer i stedet for musikkundervisning. Medelevene syntes ikke å bry seg særlig om jenta, og sjeldent fikk hun delta i lek på skolen og sosiale sammenkomster utenfor skolen. I praksisperioden gjennomførte jeg et musikkprosjekt jeg kalte «Min identitet» hvor elevene ble delt inn i grupper ut i fra hva slags musikk de likte, og om de likte å synge, danse eller spille instrumenter. Sigrid ønsket seg dans, slik som kun tre andre medelever gjorde. Disse tre var regnet som de «populære» jentene i klassen, og jeg var noe skeptisk til gruppekombinasjonen, men håpet at Sigrid hevdet seg. Jeg fulgte opp gruppen nøye og gruppekombinasjonen syntes likevel å fungere fint. Det viste seg at Sigrid tok dansetimer på fritiden og derfor mestret oppgaven de hadde fått. De tre andre elevene støttet seg til Sigrids kunnskap og ferdigheter innenfor dans, og motivasjonen hennes økte utover prosjektarbeidet. I etterkant av prosjektet virket det som om prosjektet hadde gitt henne motivasjon. Dette viste seg blant annet gjennom økende deltagelse i undervisningen. På bakgrunn av dette har jeg derfor valgt denne problemstillingen:

På hvilken måte kan musikkfaget ha betydning for ungdomsskoleelevers identitet?

1.1 På andre siden av speilet

Musikken sammenliknes med et speil som reflekterer sterke signaler tilbake til andre sosiale grupper om hvem brukerne av musikken er. Riktignok er det et spørsmål hva slags speil dette egentlig er, f.eks. om det er fornøylesparkens forvrengte bilder som sendes tilbake til omgivelsene (Ruud, 2006, s. 107).

Ruud definerer ikke hvem «brukerne av musikken» er, men på bakgrunn av det vide begrepet han bruker, har jeg valgt å tolke det som at «brukerne» er de som bruker musikk i hvilken som helst sammenheng. Utgangspunktet for tittelen på oppgaven bunner i at identitet og identitetsutvikling handler om å kunne se seg selv både fra en subjektiv og en objektiv side, altså den andre siden av speilet:

Når det speilet som holdes opp, ikke bekrefter det bildet man har av seg selv, søkes nye forbilder – gjerne i form av idealiserte objekter som setter nye standarder for selvrealisering (Ruud, 2006. s. 116).

I de neste kapitlene vil jeg først presentere teorien (kapittel 2). Deretter gjøre rede for metoden som er brukt i innsamling av data og presentasjon av funn (kapittel 3). Disse funnene blir brukt i drøftingsdelen (kapittel 4) for å besvare problemstillingen min ut ifra identitetsbegrepet, hva vi legger i det, og hvordan identitet oppfattes både subjektivt og objektiv. Til slutt (kapittel 5) vil jeg oppsummere de viktigste funnene og komme med noen tanker om hvordan en gjennom musikkundervisning i skolen kan bidra til å hjelpe elevene med å finne både en personlig og sosial identitet.

2. Teori

I denne delen av oppgaven skal jeg gjøre rede for teorien som senere blir brukt i drøftingsdelen. Først presenterer jeg begrepet identitet, deretter hvordan musikk kan påvirke identiteten hos mennesker, før jeg presenterer sosialisering som kompetanse for å kunne se identitetsbegrepet i en skolesammenheng. Helt til slutt gjør jeg rede for tre av de åtte aldrene (Erikson, 1968) fordi jeg i oppgaven arbeider med ungdomsskoleelevers og studenters livsløp.

2.1 Identitet

Innledningsvis nevnte jeg at skolen har et ansvar for at det tilrettelegges for en allsidig opplæring, hvilket innebærer blant annet identitetsutvikling. I LK06, under læringsplakaten, står det at skolen og lærebedriften skal «stimulere elevene og lærlingene/lærerkandidatene i personlige utvikling og i styrking av egen identitet» (Utdanningsdirektoratet, 2012). I et samfunn der selvrealisering og individualitet virker å ha fått fotfeste, er det viktig at læreren bidrar til at denne utvikling er sunn for elevene.

Ruud (2006) nevner at det er vanlig å skille identitetsbegrepet i to; en personlig og en sosial identitet. Den personlige identiteten er vår egen oppfatning av oss selv, mens den sosiale er den «offentlige» identiteten. Denne psykologien beskriver særtrekk og egenskaper ved personen som gjør at vi *skiller* oss fra andre. Selv har Ruud (2006) derimot en annen definisjon på hva identitet er:

Snarere tenker jeg på identitet en mer subjektiv, fenomenologisk forstand, som en del av vår indre opplevde oppmerksomhet på oss selv, som en «identitetsfølelse». Identitet handler slik sett mer om individets bevissthet om å «være den samme» (Ruud, 2006, s. 46.).

Her ser han på identitet som det å være *bevisst* på hvem man er som person, og ikke særtrekk ved personen som gjør at man er annerledes. Ruud sier også noe om hvordan identitet dannes:

Identitet er med andre ord ikke noe som kommer til oss ferdig utformet, men noe som preges av vår egen refleksivitet. Identitet er noe som konstrueres samtidig som vi utformer en støpeform for hvem eller hva vi ønsker å være, hvor vi vil tilhøre (Ruud, 2006, s. 57.).

Refleksiviteten som Ruud nevner, handler om evnen til å se seg selv fra både et subjektivt og et objektivt perspektiv, samt innenfor en tidsramme med både minner fra fortiden og planer

for framtiden. Ruud konstaterer også at identitet i *felleskap* er et viktig punkt, på lik linje med Ivar Frønes (2010). Frønes påpeker at det sosiale selvet har en bevisst tilknytning til et fellesskap, der tilknytningen har en verdi- og følelsesmessig betydning. Dersom gruppen, eller fellesskapet, ikke viser noen form for positiv selvvurdering, vil personen finne seg en ny gruppe (Frønes, 2010). Uri Bronfenbrenner har en modell for forskjellige typer fellesskap, hvor han skiller mellom mikronivå, mesonivå, eksonivå og markonivå (Imsen, 2012). Denne økologiske modellen bygger på at fellesskap er viktig for barns utvikling slik Ruud og Frønes også påpeker.

2.2 Tre utviklingsperioder

Mennesket gjennomgår store forandringer i løpet av livet. Erik H. Erikson (1968) har delt livsløpet inn i åtte perioder, eller aldre, og disse periodene er preget av positive og negative trekk, hvor det negative ikke nødvendigvis utgjør en identitetskrise, men heller et nytt perspektiv (Erikson, 1968). Fordi oppgaven min omhandler ungdomsskoleelever, er det kun tre av de åtte periodene som presenteres her.

1. Skolealder

Dette er stadiet hvor anerkjennelse blir viktig, og barna forstår at anerkjennelse vinnes ved å gjøre ting. De to karakteristiske trekkene i denne perioden er dyktighet og underlegenhet. Erikson mener at barnet blir underlegent dersom barnet for eksempel føler seg «fremmed» i skolesammenheng.

2. Pubertet og identitetsdannelse

Kroppen gjennomgår en stor forandring på dette stadiet både fysisk og psykisk. Frykten for å «miste» seg selv og spenningen ved å utforske det nye kan skape problemer. Det man lærte som barn om tillit, respekt, selvstendighet og initiativ utprøves for å tilpasses den nye helheten. Dette kan ende opp i identitetsforvirring eller identitet, som er periodens trekk. Det kan skje at den unge identifiserer seg så sterkt med helter eller heltinner at egen identitet settes til side. Erikson kaller det «overidentifikasjon».

3. Ungdomsalder

Trekkene for denne perioden er vennskap og isolasjon. Hittil har den sosiale identiteten vært viktig, men nå kommer også det handlende mennesket fram. Nå ønsker barnet å knytte

relasjoner, ikke bare finne seg selv som tidligere. Mangler man evnen til å utvikle slike intime relasjoner vil man isolere seg selv.

2.3 Musikk og identitet

Det er en vanlig oppfatning at den musikken eller sjangeren folk lytter til gir signaler om hva slags type menneske man er. Et typisk eksempel, som vi senere ser i drøftingsdelen, er sjangeren «metal» og de tilhengerne man forventer at sjangeren skal ha. Ifølge Ruud (2006) brukes musikken til å fortelle omverdenen hvem man er og hvor man hører hjemme i «et landskap av utdanning, kjønn, etnisitet, lovlidighet og grad av tilpasning til samfunnet» (Ruud, 2006 s. 106). Likevel kan det virke som om denne måten å bruke musikken på, skaper fordommer og stereotypier.

Ruud (2006) ser på musikken som en sosial ressurs og som en mulighet til å utvikle sin musikalske identitet, i tillegg til at forståelsen for at det finnes andre synsperspektiver på omverdenen utvikles. Dette henger sammen med at musikken har blitt en form vi kanalisere følelser gjennom og at disse bekreftes av de rundt. Blant annet danner musikk ofte en viktig ramme rundt tidlige minner nettopp fordi musikken utløser slike følelser i oss, og følelsene blir bekreftet (Ruud, 2006). Martin Stokes (1997) kaller dette kollektive minner; minner som presenterer opplevelsen av hvor vi hører hjemme som andre sosiale aktiviteter ikke kan formidle på liknende måte. Gjennom kollektive minner får man utløp for følelser, og slike følelsesutløp i fellesskap med andre gjør at identitet dannes, slik som hos denne studenten:

Da jeg ble litt eldre (fortsatt barn) var Spice Girls og Britney Spears populært. Da tror jeg det handlet mye om at jeg så opp til de litt eldre jentene. Jeg og ei venninne dansa og sang (les: ropte) mye til musikken deres i en periode. Det var nok deilig å ha noe å slå seg helt løs til da jeg ellers var/er ganske rolig (Kari, 21).

Det er gjennom slike følelsesutløp i fellesskap med andre at identitet dannes. Ruud (2006) sier det slik:

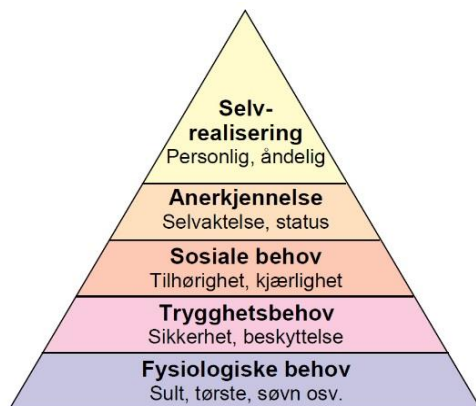
Slike opplevelser er med på å skape innhold til de opplevelser som selvet definerer seg ut ifra [...] Musikken forankrer oss i situasjoner hvor nære relasjoner til andre gir oss den grunnleggende tilliten som er nødvendig for å våge å prøve ut vår nyoppdagede individualitet. [...] Gjennom samspill med andre mennesker blir vi var får egen kropp og våre følelser; grunnlaget for vår egen individualitet er i ferd med å ta form (s. 67).

Denne utvekslingen av tanker og følelser gjør at behovet for et miljø med like verdier og normer er sterkt tilstede, og likesinnede mennesker å dele dette med blir preferert. Det er følelsene som styrer oss, og dersom det sosiale selvet blir for dominerende og ikke

samsvarer med den personlige identiteten, begynner vår søken etter nye roller og væremåter. Disse rollene kan f.eks. være fiktive karakterer fra en TV-serie og på denne måten kan de unge prøve seg fram uten at konsekvensene er virkelige (Ruud, 2006).

2.4 Klassen som sosialt system – sosiale forventninger

Mennesket kan ikke ses isolert fra det fellesskapet den befinner seg i, og det er derfor viktig å kunne se faktorer rundt eleven. Blant annet vil eleven, dersom andre livsviktige behov er

Figur 1 Maslows behovspyramide.

dekt, prøve å oppfylle forventninger som dannes innad i gruppen. Maslows behovspyramide beskriver hvordan disse behovene står i forhold til hverandre. Selv om behovene er grunnleggende, må de likevel ikke sees isolert fra hverandre. Når et behov er tilfredsstillt, starter søken på å tilfredsstille det neste, hvor de tre nederste behovene i pyramiden som må være dekt før eleven er kapabel til å oppfylle de forventningene som stilles i

fellesskapet. Slike sosiale forventninger har en sterk innvirkning på atferden til hvert enkelt medlem av gruppen, og er med på å forme selvoppfatningen. Denne selvoppfatningen kan deles inn i tre «rom»:

1. Vår faktiske oppfatning av oss selv
2. Hvordan vi ønsker å være
3. Hvordan vi velger å presentere oss for andre mennesker

Hvert medlem har også en forventning til seg selv som er basert på erfaring og læring (Imsen, 2012). En kan midlertid tenke seg til at når disse erfaringene ikke er i tråd med samfunnets verdier og normer, så vil det oppstå problemer når forventningene stilles.

3. Metode

Nedenfor vil jeg redegjøre for hvilke metoder jeg har brukt, valg av spørsmål, valg av informantene, gjennomføring av datainnsamlingen og analyse og presentasjon av dataen.

3.1 Hva er metode?

Når man foretar undersøkelser vil metoden være det hjelpemiddelet, eller redskapet, man må ta i bruk for å finne dataen som trengs. Når det velges metode er begrunnelsen at man mener den vil gi oss gode nok data og belyse spørsmålet eller problemstillingen på en faglig, interessant måte. Det er dermed vanlig å skille mellom kvantitativ og kvalitativ metode, for å bedre kunne orientere datainnsamling ut ifra hva slags data man ønsker å samle inn. Den kvantitative metoden sikter på å få frem mest mulig eksakt avspeiling av det man ønsker å finne ut. Dalland (2012) formulerer det slik:

Den kvantitative metoden har den fordelen at den gir data i form av målbare enheter. Tallene gir oss muligheter til å foreta regneoperasjoner, enten vi ønsker å finne gjennomsnittlig inntekt i befolkningen eller hvor stor prosent av befolkningen som ikke lar seg tallfeste (s. 112).

I denne metoden brukes ofte spørreskjema med faste svaralternativer, forskeren har ikke direkte kontakt med forskningsfeltet og man går gjerne i bredden for å innhente lite antall opplysninger om mange undersøkelsesenheter (Dalland, 2012).

«Den kvalitative metoden tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste og måle» (Dalland, 2012. s. 112). Denne metoden går i dybden, man ønsker å få fram det særegne eller avvikende og datainnsamlingen skjer i direkte kontakt med forskningsfeltet. Når vi ønsker et helhetlig bilde av for eksempel begrepet levestandard, vil en slik metode gjerne bli brukt. Gjennom denne orienteringen kan vi finne ut blant annet helsetilstand, bosituasjon, sosial kontakt og opplevelse av mening i tilværelsen (Dalland, 2012).

Etter valg av metode kreves det også et valg av informanter, hvilket vi deler inn i tilfeldige utvalg og strategiske utvalg. Om vi vil finne ut hvor mange pasienter som er fornøyde med behandlingen vil et tilfeldig utvalg være tilfredsstillende. Dersom det er viktig å finne ut hva pasientene er misfornøyde med, må det nødvendigvis snakkes med de som er misfornøyde (Dalland, 2012).

3.2 Hva er intervju?

Samtalen er det viktigste redskapet du har i arbeidet med andre mennesker

(Dalland, 2012. s. 151)

En samtale innebærer at det er minst to mennesker som kommuniserer i en eller annen form. Som Dalland (2012) skriver innebærer det å ta i bruk alle menneskelige og faglige ressurser du besitter, forstå situasjonen og å gjøre seg forstått. Samtalen som redskap er for eksempel viktig når vi ønsker å forstå hvordan et individ opplever fenomenet som presenteres, noe jeg vil komme tilbake til under valg av metode. Den profesjonelle samtalen innebærer at vi må forstå hva det som sies betyr for det mennesket du snakker med og i tillegg unngå misforståelser for å kunne få en så nøyaktig avspeiling av det vi etterspør som overhode mulig.

Når vi bruker samtalen som redskap i et kvalitativt forskningsintervju ønsker vi å forstå verden sett fra intervjupersonens side (Kvale & Brinkmann, 2010). Et slikt intervju bygger på dagliglivets samtaler, men det blir en profesjonell samtale når det er en intervjuer tilstede i samtalen. Målet for intervjuet er å innhente beskrivelser om det eventuelle fenomenet for å kunne fortolke betydningen i ettertid. Kvale & Brinkmann (2010) forklarer hvordan et intervju oppstår på denne måten:

[...] Det er et intervju der det konstrueres kunnskap i samspill eller interaksjon mellom intervjueren og den intervjuede. Et intervju er bokstavelig talt et *inter view* (fra fransk *entrevue*), en utveksling av synspunkter mellom to personer i samtale om et tema som opptar dem begge (s. 22).

Å intervjuer kan virke som en simpel sak, stille spørsmål og få svar, men Kvale og Brinkmann (2010) påstår at det er vanskelig å gjøre det skikkelig. Slik jeg forstår det ut ifra det de kaller «kultivering av samtaleferdigheter» og slik jeg selv har opplevd det i praksis, må det foreligge et høyt refleksjonsnivå hos både intervjuer og den intervjuede, i tillegg til god nok kunnskap om intervjutemaet hos intervjueren.

3.3 Valg av metode

En problemstilling kan belyses ved hjelp av flere forskjellige metoder, og det vil være forskeren som bestemmer dette. Med utgangspunkt i mine egne praksisopplevelser ønsket jeg å finne ut av elevers tanker, følelser og opplevelser av musikkfaget, for så i etterkant tolke dataen slik som nevnt ovenfor. Det var derfor naturlig for meg å velge det kvalitative

forskningsintervjuet som redskap. Jeg ønsket å benytte meg av fleksibiliteten som en kvalitativ orientering gir, blant annet det å stille oppfølgingsspørsmål under eventuelle intervju, og fant derfor ut at et spørreskjema med ja-, nei- eller vet ikke-svar ville blitt for begrenset.

Etter å ha intervjuet to elever fra ungdomsskolen opplevde jeg at informantene fra ungdomsskolen ikke var så reflekterte som jeg hadde forventet. Jeg synes ikke det var tilstrekkelig med kvalitative data for å kunne svare på problemstillingen. Av den grunn gjorde jeg en endring som innebar at jeg ønsket å benytte skriftlig spørreundersøkelse for resten av informantene. På denne måten fikk de bedre tid til å svare og jeg så at disse dataene ble mer utfyllende. Metoden er fortsatt kvalitativt forankret, men i form av spørreundersøkelse.

3.3.1 Valg av informanter og gjennomføring av datainnsamling

I min undersøkelse har jeg valgt 16 informanter. Ti av disse er medstudenter og seks er elever fra ungdomsskolen. To av ungdomsskoleelevene ble muntlig intervjuet, mens de resterende 14 informantene svarte på et spørreskjema.

Det første utvalget var to ungdomsskoleelever; en elev som drev med musikk på fritiden og en elev som var interessert i musikk. Å bruke ungdomsskoleelever som informanter var naturlig fordi det er deres livsperiode jeg undersøker. Ut ifra dette var min første plan å intervju to tiendeklassinger fordi disse elevene har kommet lengre i en eventuell identitetsutvikling enn yngre elever, de har et etablert klassemiljø og refleksjonsnivået deres er høyere, noe som kan styrke kvaliteten på besvarelsene. Det skulle likevel vise seg at jeg ikke fikk nok informasjon ut av disse to elevene både på grunn av elevenes evne til å reflektere over perioden de befinner seg i. Utvidelse av informantomfanget ble dermed løsningen i første omgang, noe jeg skal komme tilbake til.

I samme tidsrom behøvde jeg informasjon i forbindelse med samspill i skolen og det Ruud (2006) kaller «gettin' into the groove». Samtidig ønsket jeg svar på hvordan mennesket periodiserer livet etter musikk, og hvilke følelser det gir. Jeg så det derfor nødvendig å finne intervjuobjekter med noe mer livserfaring enn ungdomsskoleelever, på grunn av deres refleksjonsnivå. Valget falt derfor på studenter i begynnelsen av 20-årene, mest på grunn av tilgjengelighet. Disse studentene ble ikke intervjuet på lik måte som ungdomsskoleelevene. Jeg antok at informantene trengte tid til å reflektere over spørsmålene selv i alder av 20-25,

og studentene fikk dermed tilsendt et spørreskjema med åpne spørsmål (se vedlegg 4). Etter å ha mottatt besvarelsene fra studentene forsto jeg at et skriftlig spørreskjema ville gjøre det lettere for ungdomsskoleelevene å svare. Ved å gi dem et spørreskjema vil elevene ha mer tid til rådighet, og de ville på den måten unngå press fra en intervjusituasjon.

Som nevnt utvidet jeg informantomfanget. Disse fire nye ungdomsskoleelevene var tilfeldig utvalgt og svarte skriftlig på som de to andre ungdomsskoleelevene hadde svart på i intervjuet, bortsett fra spørsmål nr. 12 (se vedlegg 1). Dette spørsmålet la jeg til etter å ha stilt studentene dette spørsmålet, fordi jeg ønsket å få en bedre forståelse av hvordan elevene plasserer identiteten deres i samfunnet sett fra et subjektivt perspektiv.

Etter å ha mottatt alle besvarelsene oppdaget jeg at jeg måtte forankre oppgaven i besvarelsene fra studentene, og bruke elevenes besvarelser kun som supplement. Dette på grunn av elevenes manglende evne til å se seg selv fra et objektivt perspektiv og refleksjonen i forbindelse med det.

De to gruppene jeg har valgt å bruke som informanter blir heretter omtalt som studenter og elever.

3.3.2 Valg av spørsmål

Når det velges spørsmål med utgangspunkt i et forskningsintervju, vil vi kunne stille både åpne og lukkede spørsmål. For min del var det å foretrekke åpne spørsmål, hvor jeg ikke la føringer for hva den intervjuede skulle svare. I ettertid av transkriberingen av intervjuene ser jeg likevel at tonefall, intonasjon og bekreftelse av svarene kan ha påvirket den intervjuede noe, blant annet i et av intervjuene (vedlegg 3):

Informant: Ehm, jeg likte at det var et avbrekk fra å sitte (.) og (.) bare stirre på tavla. Og da () gjøre noe annet.

Intervjuer: Var de flinke til å gjøre praktiske ting her? Altså at dere ikke bare satt leste noter eller leste musikkhistorie, men at dere faktisk fikk gjøre ting da.

Informant: Eh, ja. Vi var det. Vi (.) spilte jo litt gitar og danset litt faktisk.

Ordet «faktisk» i denne sammenhengen vil kanskje ha påvirket svaret til informant, uten at det er noe jeg påstår.

Valg av spørsmål baserer seg på hva jeg ønsket å finne ut og hva jeg måtte finne ut for å kunne svare på problemstillingen. Det ble ikke fulgt en spesiell teori da spørsmålene ble

utformet, men jeg ser i ettertid at de ligger nært opp mot Blooms taksonomi (Imsen, 2012). Blooms taksonomi omhandler i utgangspunktet læringsplanmål, men det var et poeng at spørsmålene skulle bli stadig mer utfordrende for de intervjuede. Intervjusituasjonen kan virke skremmende for enkelte. Av den grunn ønsket jeg derfor åpne med spørsmål hvor de intervjuede kunne svare uten nøye refleksjon.

3.4 Analyse og presentasjon av data

Jeg skal her gjøre rede for hvordan jeg analyserte den innhentede dataen, og hva slags funn jeg gjorde meg i løpet av denne fasen. Presentasjonen jeg gjør her vil ikke inneholde drøftinger, da dette kommer i kapittel 4.

De to muntlige intervjuene som ble utført krevde transkribering i etterkant. Disse ble transkribert så nøye som mulig, hvor jeg blant annet brukte egne tegn for pause i uttalelsen og avbrutte uttalelser. De 14 andre besvarelsene behøvde ikke transkribering ettersom disse var spørreskjemaer. Disse 16 besvarelsene har jeg kategorisert i studenter og elever.

Et kvalitativt forskningsintervju innebærer at man i etterkant av innsamlingen tolker besvarelsene. Kvale & Brinkmann (2010) skriver at det er viktig å huske på at formål og innhold går forut for metoden; hva skal du ha svar på og hvordan skal intervjuene analyseres? I første omgang ble ikke dataen tolket slik Kvale & Brinkmann (2010) anbefaler. Dataen ble tolket ved å anvende spørsmålet «hva er det informanten egentlig sier?» uten fokus på problemstillingen. I ettertid seg jeg at enkelte av spørsmålene ikke var tilstrekkelig for å svare på problemstillingen. Jeg måtte derfor finjustere problemstillingen for at informasjonen jeg hadde tilgjengelig fra intervjuene kunne anvendes på en god måte i drøftingsdelen. Siden det er første gang jeg har benyttet meg av data på denne måten i en oppgave, ser jeg i ettertid hvor viktig det er å planlegge spørsmål i intervjuene slik at formålet med dem er å svare på problemstillingen. I utgangspunktet skulle jeg ha fulgt Kvale og Brinkmanns (2010) «hva skal du ha svar på?» under første del av analysen. Det jeg derimot oppdaget var at fem av fem musikkstudenter utelot detaljerte beskrivelser av tidlig barndom. Disse studentene begynte sin beskrivelse rundt ungdomsskoletider, mens andre så sent som midten av videregående skole. Samtlige fem ikke-musikkstudenter har gjort nøye rede for musikklivet helt fra skolepliktig alder og fram til i dag.

For å lettere uthente data og besvare problemstillingen ble endring av analysefokus løsningen, og jeg fokuserte derfor ytterligere på aktuelle teorien og de andre besvarelsene. Dette ga følgende resultater:

- Fem av seks elever foretrekker musikkfaget på grunn av sin praktiske form.
- Samtlige elever er ikke i stand til å se seg selv fra et objektivt perspektiv, for så å reflektere rundt det.
- Tre av tre elever som sa noe om stereotypier, beskrev seg selv som «meg selv mot de andre»

Med utgangspunkt i disse funnene oppsto den endelige problemstillingen, og den aktuelle teorien bekreftet flere av funnene, noe jeg tar for meg i drøftingsdelen (kapittel 4).

4. Drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte og forstå funnene i lys av teori for å svare på problemstillingene: *På hvilken måte kan musikkfaget ha betydning for ungdomsskoleelevers identitet?*

4.1 Musikk – som en del av fellesskapet

På barneskolen var det populærsjangeren som preget livet, og da spesielt jentebandet Spice Girls, samt boybandene Backstreet Boys og Westlife. Det var det som var kult å høre på, og det ga meg en tilhørighet til jevnaldrende (Silje, 25).

Viktigheten av å føle seg som en del av de andre har vært viktig for blant annet studenten ovenfor. Thomas Nordahl (2010) påpeker viktigheten av at fellesskapet er fundamental for utviklingen av egen identitet, hvilket kommer fram gjennom intervjuene med studentene der flere av dem støttet seg på musikkvalget til vennekretsen i tidlig alder. Som barn er man sårbar, og andres bedømmelse og vår tilhørighet er vesentlig i identitetsutviklingen.

Det å være en del av fellesskapet var vesentlig for de fleste informantene, men spesielt uttrykt hos ikke-musikkstudentene som studenten ovenfor. Ruud (2006) konstaterer at vår tilhørighet til en sosial sammenheng avgrenser og gir mening til våre relasjoner, samtidig som det er plass til individuell utvikling av identitet i dette fellesskapet. På en annen side kan sterkt fokus på tilhørighet være en utfordring i musikkfagets undervisning fordi tilhørighet på dette stadiet i barnets liv er, ifølge Maslows behovspyramide, viktigere enn å utvikle egen identitet (Imsen, 2012). Ser man til Eriksons livsløpteori (1968) er det anerkjennelse som står i fokus når barnet er i skolealder. Likevel bør undervisningen legge til rette for et klassemiljø med rom og åpenhet for forskjellige perspektiver på musikk. På den andre siden kan tilhørighetsbehovet virke begrensende og det vil kanskje være vanskelig å oppnå det ønskede klassemiljøet. Dette på grunn av at andre musikkperspektiver som læreren eventuelt presenterer ikke passer inn i elevenes miljø, og de nye perspektivene vil derfor bli avvist. Av egen erfaring merker jeg som student i en alder av 22, at en tilsvarende begrensning foregår innad i musikklassen på lærerhøgskolen. Her er enkelte sjangere godtatt, og tilbakemeldinger fra medstudenter i blant annet emnet «Formidling» oppleves å ha stor variasjon alt ettersom hvilken sjanger som formidles. Det virker viktig for de andre studentene å beholde sin tilhørighet, og det de eventuelt tror at presenterer deres identitet; «dette er den jeg vil at

andre skal forstå meg som». Jeg antar at grunnen til dette handler om at musikken er en stor del av en musikkstudents liv og identitet. Som Ruud (2006) sier er musikken et element der vi gir uttrykk for holdninger og verdier, og frykten for å miste dette vil kanskje være årsaken til de utfordringene jeg opplever i musikklassen på lærerhøgskolen.

4.2 Musikk bringer mennesker sammen

Jeg hørte på musikken venninnene mine likte, men hva det var husker jeg ikke (Kari, 21).

Denne studenten husket at menneskene hun hørte på musikk sammen med hadde større betydning enn selve musikken, og en utvikling av egen identitet var ikke prioritert hos studenten. Ifølge Erikson (1968) er det som nevnt anerkjennelsesaspektet som etterstrebes i dette livsløpet, skolealder; studenten utgjorde handlinger som førte til anerkjennelse hos vennene. Anerkjennelsen innebar det å føle seg som en del av miljøet, og selv om musikken i seg selv ikke hadde særlig betydning, brakte musikken dem likevel sammen. Studenten måtte ta det Erikson (2000) kaller et radikalt valg og valget falt på venninnene.

I samtlige studentbesvarelser, og to elevbesvarelser, blir musikken påpekt som et vesentlig element for å ha brakt informantene og vennene sammen. Når barna begynner på ungdomsskolen vil etter hvert det å skape relasjoner være det viktigste (Erikson, 1968). Dette synes samtlige studenter å legge vekt på, og det er mikronivået, det vil si venner, som er viktigst:

Ja, helt klart. Ehm, siden jeg hører så mye på det (musikk) og jeg drar på konserter og sånn, så (). Veldig mye å si for meg. () Og jeg får jo venner på grunn av musikksmaken min også (Sara, 15).

Listepopen som jeg da hørte på sammen med venner på fritiden opp gjennom barndommen, har nå blitt musikk som jeg hører på for å få den samme godfølelsen man hadde som barn. (Laila, 21).

Det er opplevelse knyttet til å være hos søskenbarnene mine som ung. De tok med CD-spillere sin ut, og vi hoppet på trampoline. Det gjorde at aktivitet ble moro (Thor, 22).

Man kan si at musikken har blitt en metafor for følelsesnyanser i kulturen vår. Ruud (2006) mener at det er en sammenheng mellom følelser og identitetsdannelse. Han utdyper dette ved å si at følelsene våre ikke er «automatiske kroppsreaksjoner», men integrerte kognitive handlinger som formidler mellom kroppen og selvbevisstheten. Slik han ser det vil følelsene være et signalsystem som forteller oss hvor vi befinner oss overfor oss selv og andre. Slike følelser må vi kunne ta imot, holde ut og bearbeide for å utvikle et sunt og sterkt selvbylde,

også i krisesituasjoner. Musikken brukes også til å kanalisere følelser og gi utløp for dem, slik som hos disse studentene:

[...] kjærlighetssanger definerte meg som en jente som var forelsket i hytt og gevær med tilsvarende kjærlighetssorg (Silje, 25).

Det hjalp nok ikke med rolig «heartbreaking-musikk» for å komme i bedre humør, men det gjenspeilte mine følelser (Kari, 21).

I et samspill og hvor mennesker «gets into the groove» (Ruud, 2006), vil det oppstå følelser og opplevelse av mestring. Disse følelsene som oppstår vil kanskje bringe mennesker sammen slik som hos denne studenten.

Korpsmiljø er en noe som sveiser sammen mennesker på en utrolig måte som ingen andre hobbyer gjør. Her er det ingen reservebenk, her får alle være med selv om de er kjempe flinke eller mindre flinke. [...] Korpsmiljøet er veldig unikt der du lærer om respekt, forståelse, medfølelse og du lærer å samarbeide. Du lærer at alle er like viktige. Man kan ikke spille i korps hvis alle skal spille 1. stemmen, der er den jobben alle gjør utrolig viktig for at resultatet skal være bra. Du lærer at alle kan være med å bidra på deres måte, og det er bra nok (Oline, 20).

Denne opplevelsen av trygghet og tilhørighet som studenten beskriver, vil selvfølgelig være preferert i en undervisningssituasjon. utfordringen ligger i det faktumet at de som spiller i korps har en grunnleggende interesse for musikk, noe en ikke kan regne med at elever har. Å legge opp undervisningen for å fange alles oppmerksomhet og interessefelt vil derfor være en av de viktigste oppgavene til musikk læreren dersom et slik miljø som studenten beskriver er et ønsket miljø.

Fra min egen musikkundervisning husker jeg at læreren tvang oss gjennom «Pick a bale of cotton» - en amerikansk arbeidssang. For en tid siden ventet jeg og noen venner på toget, og vi endte opp med å synge denne sangen i kanon. Dette samspillet var ikke av høy kvalitet sett musikalsk, men stemningen som skapt gjorde likevel at vi opplevde det å spille med hverandre som givende. Det lille samspillet brakte oss sammen slik som på ungdomsskolen på grunn av følelsene og minnene fra perioden. Selv om dette var en sang vi ikke kunne fordra den gang, har den likevel rammet inn og skapt innhold til opplevelsene fra ungdomstiden. Dette eksempelet kan sees i lys av Ruuds (2006) perspektiv på hva musikk gjør med mennesket: «musikken forankrer oss i situasjoner hvor nære relasjoner til andre gir oss den grunnleggende tilliten som er nødvendig for å våge å prøve ut når nyoppdagede individualitet. [...] Gjennom samspill med andre mennesker blir vi vår egen kropp og våre følelser.» (s. 67).

4.3 Musikk som identitetsmarkør

Barn har i dag flere identifiseringsmuligheter, og de eksperimenterer seg frem med vaner, trekk, forestillinger om virkelig og innbilte personer og så videre, og dersom det skulle oppstå en krise, fremtvinges de radikale valgene (Erikson, 2000). Musikken blir en identitetsmarkør, der vi gir uttrykk for våre holdninger og verdier, hvor vi så mottar reaksjoner fra de andre for å forme selvpoppfatningen i et større kulturelt felt (Ruud, 2006). «Metal-eksempelet» er en gjenganger i flere av besvarelsene jeg har mottatt, og en av elevene beskriver sin identitet som metaltilhenger på denne måten:

Intervjuer: Synes du musikken du hører på er en del av identitet din? I så fall på hvilken måte?

Kandidat: Ja, helt klart. Ehm, siden jeg hører så mye på det og jeg drar på konserter og sånn, så (). Veldig mye å si for meg. () Og jeg får jo venner på grunn av musikksmaken min også.

Intervjuer: Så, dere er en gjeng som har samme (), ikke samme identitet kanskje, men verdier og holdninger som hører på den sammen musikken?

Kandidat: Ja, og vi er en veldig *stor* gjeng (ler) (Sara, 15).

I etterkant av intervjuet forklarte hun at klær, sko og hår er en viktig del av det å være en «tilhenger», og når hele gjengen møttes var de «ett og samme», noe som også kommer fram gjennom utdraget ovenfor. Igjen er vennene viktig for identiteten, og det å høre til rangeres høyt.

Musikksmak peker også fremover mot noe man ønsker å identifisere seg med (Ruud, 2006), og eleven fra utdraget ovenfor forteller dette om seg selv:

Hm, jeg tror jeg hører mest på metal, () og, men jeg hører også veldig mye på () folkemusikk og klassisk musikk (ler). Uhm, jeg vet ikke helt hvorfor, men jeg liker å høre på det og () liker å utforske musikk () og synes det er morsomt og spennende.

«Musikken frambringer imidlertid ikke bare følelsen av å plassere oss innenfor en kollektiv orden. Vi kan bruke musikk til å lokalisere oss på en særegen og mangetydig måte» (Ruud, 2006, s. 106). Kanskje er det nettopp det eleven i sitatet ovenfor ønsker å gjøre; lokalisere seg i samfunnet. Sammenlignet med hva de andre elevene har svart, skiller denne eleven seg ut med tanke på sjangere som metal, folkemusikk og klassisk musikk. I de andre besvarelsene er det listepop som er gjenganger. Elevene befinner seg midt i utviklingsprosessen og vil fortelle de rundt seg hvem de *ønsker* å være, selv om det ikke nødvendigvis behøver å være et ekte uttrykk. Dette ønsket kan være basert på hva de andre forventer og det kan her være snakk om en overidentifikasjon. På den andre siden brukes

musikken til å fortelle hvem man er og hvor man hører hjemme, og man kan anta at det derimot er nettopp det denne eleven vil oppnå. Hos studentene derimot, virker tilhørigheten fundamental, men en ser at også studentene hadde en periode hvor de utforsket musikk på egenhånd, og var «blodfan» av diverse band/artister som de ikke lengre hører på den dag i dag:

Det året jeg var russ, i januar 2013 fikk jeg plutselig øynene opp for One Direction, og på det halve året jeg anså meg selv som blodfan [...] På disse 12 månedene hadde jeg en fjortisperiode som flere andre hadde brukt flere år på. Den dro omtrent like fort som den kom [...] (Oline, 20).

Da jeg begynte på ungdomsskolen begynte jeg å like litt mer rockemusikk, og hørte på System of a Down og Rammstein i en periode husker jeg. Jeg tenker selv at dette kanskje har sammenheng med at jeg ville virke mer tøff i forhold til andre (Turid, 23).

På ungdomsskolen hørte jeg på det vennegjengen hørte på, men etter jeg begynte på musikklinja vgs ble jeg mer åpen til musikk, og fant min egen "greie". Jeg ble mer opptatt av hva musikken var, og utviklet altså mer "klarhet" over hva jeg likte (Pål, 22).

I disse sitatene kommer det fram at de utforskende periodene varierte hos hver enkelt. Poenget er at de likevel har vært yngre og har opplevd en identitetsutfordring, om ikke identitetskrise for noen; hvor er jeg, og hvor ønsker jeg å være?

Musikkstudenter og ikke-musikkstudenter

I tolkningsfasen oppdaget jeg noe interessant; besvarelsene til musikkstudentene er «mangelfulle» sammenlignet med ikke-musikkstudenter. Ikke-musikkstudentene beskriver barndommen sin i detalj, hvor både Britney Spears, Spice Girls og andre popidoler fra denne tiden blir nevnt som de største forbildene. Musikkstudentene utelater barneskoleperioden og forteller om tiden på ungdomsskolen, men også senere tid. En av musikkstudentene begynner besvarelsen om barndommen sin slik, før hun hopper over på beskrivelsen av sin undersøkende ungdomstid:

Jeg er oppvokst i en kristen familie, så den første «musikk-perioden» som jeg kan huske i mitt liv var religiøs musikk. [...] Fra jeg begynte på ungdomsskolen til jeg gikk på begynnelsen av videregående var jeg åpen for all ny musikk, lot meg lett påvirke. (Sunniva, 21)

Også denne musikkstudenten utelater hele barndommen i begynnelsen og forteller om identiteten han besitter i dag:

Jeg fikk en revolusjon av endret musikksmak i overgangen fra ungdomsskolen til videregående. [...] I tilfelle av interesse gikk jeg da fra å høre på rock/metall til jazz og generelt instrumentaler (Pål, 22).

Ser man derimot til en ikke-musikkstudent, så får man en slik beskrivelse i begynnelsen av besvarelsen:

Det første jeg husker av musikk er Kaptein Sabeltann-soundtracket som vi hørte på i bilen på sommeren. (Turid, 23)

Som nevnt tidligere brukes musikken til å fortelle om verdenen hvem og hvor man er. Når den sosiale delen av deg blir dominerende og hvordan du velger å presentere deg for andre blir viktigere enn slik du ønsker å være, vil en identitetskrise oppstå (Ruud, 2006). For musikkstudentene oppleves presentasjonen som viktig selv i ung-voksen alder, og identitetskrisen fra tidligere er ikke nødvendigvis over slik den synes å være for ikke-musikkstudenter. Jeg antar at det igjen har med tilhørighet å gjøre, og de begrensningene som kan oppstå i forbindelse med dette. Begge musikkstudentene ovenfor anser seg selv som jazzmusikere, og i besvarelsene kommer det fram tydelige favorittsjangere gjennom blant annet ordvalg. I dette sitatet oppleves ordet «gjengen» negativt ladet, mens ord som «kvalifisere», «sanger» og «interessert» brukes i forbindelse med jazz:

Jeg passet ikke inn i heavy metal-gjengen, men samtidig hadde jeg for lite kunnskaper om jazz til å kvalifisere meg som jazz-sanger/interessert (Sunniva, 21).

Det virker som om frykten for å falle utenfor det Ruud (2006) kaller en kollektiv orden, musikkksamfunnet i dette tilfellet, fortsatt er stor, og tilhørigheten virker å være viktig for musikkstudentene også nå i dag. Å unngå et slikt behov for tilhørighet og anerkjennelse, for eksempel i musikkundervisningen, kan derfor være et poeng for at de unge skal kunne utvikle en sunn, og ikke minst en egen, identitet.

4.4 Musikk i skolen

I tidligere kapitler kommer det fram hvor viktig musikk er som element både for identitetsutviklingen, tilhørighet og hverdagen hos de unge. Som lærer må vi ta del i prosessen ved å legge til rette for elevene. Gjennom musikk opplever elevene konflikter om musikalsk smak og opplevelse av perspektivulikheter. En slik deltakelse kan som nevnt bidra til å utvikle evnen til å reflektere over egne identitetsvalg og fortolkning av sosiale samhandlinger, som igjen bidrar til den allsidige opplæringen. Denne allsidige opplæringen innebærer blant annet de syv mennesketypene (Utdanningsdirektoratet, 2012). Av disse syv typene virker «det integrerte mennesket» og «det samarbeidende mennesket» godt bevart i dagens musikkundervisning ifølge besvarelsene. Både elever og studenter forteller at musikkfagets praktiske og samarbeidende side var grunnen til at det var et fag de foretrakk.

Som nevnt innledningsvis skal skolen tilby en allsidig opplæring. I dag virker det som om samtlige skoler legger vekt på samarbeid gjennom instrumentbruk i større grad enn før. En av studentene sier dette om sin musikkundervisning:

Jeg gikk på ungdomsskolen 1990-1993. Vi hadde musikk første skoleår, det som den gang var 7. klasse, to timer per uke. [...] Vi spilte aldri instrumenter, men vi jobbet teoretisk med noter, særlig i sammenheng med sang, og vi lyttet mye til ulike typer musikk, ledsaget av lærerens forelesninger (Gard, 37).

Mens flere av de yngre studentene forteller om instrumentbruk og spesielt bandspilling som en stor del av musikkfaget:

Igjennom årene var det planlagt at vi skulle innom alle instrumentene; Piano, gitar og trommer. Dette ble avsluttet med at vi skulle spille sammen eller vise for klassen, så alle fikk være en del av gjengen (Thor, 22).

Selv om instrumentopplæringen blir nevnt hos flere, er det fortsatt individuell mestring som står i fokus, og ikke opplevelsen av samspill slik disse studentene forteller:

Jeg husker at jeg synes det var morsomt med blokkfløytespilling. Kanskje fordi jeg mestret dette (Laila, 21).

[...] Kulturskolen arrangerte musikkskole hvor vi lærte blokkfløyte. Personlig synes jeg det var gøy å spille blokkfløyte, og hadde det veldig artig da jeg mestret instrumentet. Men jeg har ingen klare minner om et sterkt samhold med en stor entusiasme i gruppen som helhet – dessverre, dette på tross av lærerens engasjement som jeg husker veldig godt (Silje, 25).

Mestring handler om hvilke forventninger som stilles (Imsen, 2012). Mestring handler om hvilke forventninger som stilles og baserer seg ikke ene og alene på individets forventninger, men også de sosiale forventningene (Imsen, 2012). Ved å mestre noe, selv «utenfor» samspill, blir man anerkjent både av seg selv og andre.

Å by på seg selv og delta aktivt får en positiv effekt som hos Sigrid. Prosjektet jeg gjennomførte i hennes klasse kan bidra til et bedre klassemiljø fordi elevene opplever å mestre noe sammen gjennom egenvalgt samspillform. Det er ønsket at elever som Sigrid skal kunne utfolde og utvikle egen identitet i klassen, og gjennom en slik form for musikkundervisning vil hver enkelt elev bli anerkjent av medelevene, og på denne måten utvikle sin egen identitet innenfor fellesskapets rammer. En slik gjennomføring av musikkundervisningen vil utvikle den sosiale basiskompetansen, og eleven vil være bedre rustet til å møte lignende situasjoner senere. Denne kompetansen utvikles ved anerkjennelse både fra medelever og eleven selv. Anerkjennelsen fra medelever vil påvirke elevens egen anerkjennelse, men når medelevene er underlagt et foretrukket fellesskap vil reaksjonene til medelevene speile dette; man anerkjenner seg med fellesskapet. Dette kan stå i strid med

elevens verdier og følelser, og ifølge Frønes (2010) vil personen dermed finne seg et nytt fellesskap.

5. Oppsummering

Formålet med oppgaven er å svare på problemstillingen: *På hvilken måte kan musikkfaget ha betydning for ungdomsskoleelevers identitet?* Gjennom oppgaven har jeg forsøkt å svare på den ved å se på hvor viktig identitet, tilhørighet og fellesskap oppleves av ungdomsskoleelever og studenter, og i hvor stor grad musikk og samspill har noe med dette å gjøre. Det viktigste jeg fant var blant annet ungdomsskoleelevenes manglende evne til å se seg selv fra et objektivt perspektiv, og at en utforskende ungdomsperiode ikke nødvendigvis er noe negativt.

5.1 På samme side av speilet

Sigrids opplevelse med musikkprosjektet gjorde at hun fikk utløp både for følelser og en aktiv deltakelse. Som jeg har nevnt før er «slik opplevelser med på å skape innhold til de opplevelser som selvet definerer seg ut ifra» (Ruud, 2006, s. 67). Gjennom deltakelse, mestring og anerkjennelse kunne hun utvikle identiteten sin, og stille som individ i et fellesskap i samme speilbilde som de andre. Til syvende og sist handler det om en individualitet hver og en har som oppstår innenfor et fellesskap. Musikkfaget vil tilby elevene opplevelsen av andres musikkperspektiver og –smak, hvor en sunn usikkerhet også kan ta plass, og den sosiale basiskompetansen utvikles i takt med utviklingen av det allsidige mennesket.

Begrepet «sunn usikkerhet» utviklet jeg i løpet av arbeidet med oppgaven. Dette begrepet handler om at identitetsutvikling skjer innenfor et fellesskap, og usikkerheten er sunn fordi vi tilpasser oss det som skjer rundt oss uten å endre identitet. Denne bevisstheten blir også påpekt av Ruud (2006): «[...] Identitet handler slik sett mer om individets bevissthet om å «være den samme» (s. 46). Det er imidlertid viktig å forstå forskjellen mellom «å tilpasse seg» og «å endre seg». Tilpasningsbegrepet, slik jeg ser det, handler om forandringer i fellesskapet som individet tar innover seg og bearbeider som en prosess, mens endringsbegrepet omhandler endringer individet foretar øyeblikkelig uten videre vurdering eller refleksjon. Et eksempel på øyeblikkelig endring blir fortalt av en student:

Litt senere på ungdomsskolen begynte jeg å få mer kontakt med et par gutter (ikke samtidig vel og merke). Da begynte jeg å høre på deres musikk, og musikksmaken min (hvis jeg kan kalle det min da...) endret seg (Kari, 21).

Det å være en del av fellesskapet er som nevnt viktig for identitetsutviklingen; du må passe inn, men likevel ha en egen identitet som plasserer deg som individ i mengden. Som tidligere nevnt påstår Ruud (2006) at musikk kan ha en slik effekt. Det musikk mangfoldet vi lever i i dag vil kanskje gjøre oss mer tolerante ovenfor andre musikkmaker og –perspektiver. På den andre siden kan dette mangfoldet gjøre at vi ønsker å beskytte musikkmaken vår ytterligere. Ved å legge vekt på forståelse og toleranse fra begynnelsen av ungdomsskolen vil klassemiljøet oppleves som et trygt fellesskap for elevene. I musikkfaget kan elevenes sunne usikkerhet bli utfordret ved å bli presentert for andre perspektiv. Elevene kan på denne måten bli utstyrt med verktøy for å bedre takle nye perspektiver de senere møter og må ta inn til vurdering i egen identitetsutvikling.

Litteraturliste

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Erikson, E H. (1968). *Identity. Youth and Crisis*. London: Farber & Farber.

Erikson, E H. (2000). *Barndommen og samfunnet*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Frønes, I (2010). *De likeverdige – om sosialisering og de jevnaldrendes betydning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Imsen, G. (2012). *Elevers verden: innføring i pedagogisk psykologi*. Oslo: Universitetsforlaget.

Imsen, G. (2012). *Lærerens verden: innføring i generell didaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget

Kvale, S & Brinkmann, S. (2010). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Nordahl, T (2010). *Eleven som aktør – fokus på elevens læring og handlinger i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ruud, E (2006). *Musikk og Identitet*. Forlag: Universitetsforlaget.

Stokes, M. (1997). *Ethnicity, Identity and Music – The Musical Construction of Place*. Washington & Oxford: Berg Publishers.

Utdanningsdirektoratet. (2012). *Prinsipp for opplæringa, læringsplakaten*. Lokalisert på:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Prinsipp-for-opplaringa/Laringsplakaten/>

Utdanningsdirektoratet. (2012). *Generell del av læreplanen*. Lokalisert på:
<http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen>

Vedlegg

Vedlegg 1

Intervjuspørsmål til ungdomsskoleelever

Kjønn:

Alder:

1. Hører du på musikk på fritiden? I så fall, hva hører du på og hvorfor?
2. Er det personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk? Hvem?
3. Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Fortell om minner, følelser og så videre.
4. Liker du musikkfaget? Hvorfor/Hvorfor ikke?
5. Føler du at medelever spør deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag?
6. Dersom de spør deg: liker du at de spør deg? Hvorfor/hvorfor ikke?
7. Får du vist fram det du kan i musikk?
8. Velger du å jobbe med andre medelever i musikk enn du ellers ville gjort? Hva er grunnen?
9. Synes du at musikken du hører på er en del av identiteten din? På hvilken måte?
10. Til musikkprosjekt-elever: Har du lært noe du synes var positivt om dine medelever gjennom dette musikkprosjektet? Kommer du til å se på disse medelevene annerledes i ettertid?
11. Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan/hvorfor? Eventuelt hvorfor ikke?
12. Kan du dele inn livet ditt i perioder etter hvilken musikk du har hørt på?
13. Dersom du har lært å spille blokkfløyte på barneskolen. Si litt om din opplevelse av denne opplæringen.
14. Tenk litt på dette utsagnet, og fortell om du tror det ligger noe sannhet i det:
«Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er».

Vedlegg 2

Intervjukandidat 2, ungdomsskoleelev

Intervjuer: Hører du på musikk på fritida? I så fall, hva hører du på og hvorfor?

Kandidat: Ehm, jeg hører på veldig forskjellig. (.) Hører litt på sånn populær.. sånn som er populært i Norge, sånn topplister og sånn. Hører også veldig mye, sånn musikk jeg bare synes er fint. Sånn veldig, veldig forskjellige egentlig. (.) Kan være alt fra sånn gammel musikk til sånn nye ting som ikke er så populært, men som jeg bare finner.

Intervjuer: Bare det fenger så er det greit?

Kandidat: Ja, jeg synes veldig mye fenger da (ler).

Intervjuer: Er det da personer som har innvirkning på ditt valg av musikk?

Kandidat: Ehm, jeg tror ikke personer. Men (.) Jeg begynte å høre på veldig mye sånn der, Glee (.) Glee-musikk. Og de har jo covra veldig mange (.) sanger, sånn gamle sanger og nye sanger (.) og alt. Tror jeg har fått veldig bredt spekter på grunn av det. (ler). Kan høre på veldig mye da.

Intervjuer: Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Minner du har?

Kandidat: Eh, jeg husker at, jeg hørte veldig mye på musikk (.) sånn dansa til å sånn hjemme. Også husker jeg i barnehagen, så hadde vi sånn Idol. (.) husker jeg hvert fall.

Intervjuer: Driver familien din med musikk?

Kandidat: Eh, egentlig ikke. Eller, jeg vet at de har liksom (.) Jeg vet mamma har spilt trekkspill, og pappa har spilt trommer og sånn, men de gjorde ikke det mens jeg (.) har vokst opp da. Men søsteren min, spilte fløyte i korpset, akkurat som jeg gjør nå.

Intervjuer: Ja, for du spiller i korps nå også?

Kandidat: Ja, fløyte.

Intervjuer: Hvor lenge har du spilt?

Kandidat: Helt siden første, andre klasse.

Intervjuer: Du synes det er greit å være med i korpset? Du får ingen fordommer mot deg, du er ikke mindre likt av den grunn?

Kandidat: Nei. Det vil jeg ikke tro. Eh, eller kan godt hende. (.) men jeg er ikke veldig typisk korpsjente. (.) Eh, jeg synes bare det er morsomt å være med å spille sanger og sånn. Det synes jeg er morsomt, og der får jeg også veldig bredt spekter av musikk (.) Veldig mye forskjellig musikk, eh (.) og det er ikke bare klassisk eller noe sånn, men (.) ja. Veldig mye forskjellig. (.) Eh, men jeg synes, jeg føler ikke at, det har jo vært sånn at folk har sagt sånn «hæ, går du korps?» og ja, og sånn «hvorfor gjør du det?» (ler)

Intervjuer: Men du blir ikke (.) blir du flau? Det er ikke sånn at du skjemmes over at du spiller i korps?

Kandidat: Eh, nei. Det kommer helt an på hvem som er der. Det kan godt hende jeg blir litt flau altså, (.) de fremstiller det så (.) teit. De sier sånn «hææ, det er jo bare teit, hvorfor går du der liksom?». Så det kommer helt an på, men jeg ikke flau sånn sett av å gå i korps.

Intervjuer: Du har ikke musikk i år, men du hadde det i åttende og i fjor. Liker du musikkfaget?

Kandidat: Ja. Jeg synes det er veldig morsomt. Savner det nesten litt, for det at jeg synes det er morsomt å drive med musikk.

Intervjuer: Du er heldig som har musikalen da (.) hvert fall hvert år, så da har du på en måte musikk i år og. (.) Ehm, føler du at medelever spurte deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag? Kanskje litt på bakgrunn av at du er, eh, at du spiller i korps.

Kandidat: Kan godt hende. (.) Forhold til noter og sånn. (.) Føler at jeg hadde litt fordel med det, fordi pianonoter er det samme som fløytenoter. (.) Så jeg kan ha bytta litt frem og tilbake, kan ha mulighet til å spille på piano da, siden (.) eller jeg klarer

det. Siden jeg kan fløytenotene, eller kan notene. (.) kjenner igjen notene da, på arket, at det er en A og det er en B og så videre .

Intervjuer: Ehm, de som spurte deg (.) synes du det var hyggelig, eller likte du at de spurte deg? Hvorfor eller hvorfor ikke?

Kandidat: Om at?

Intervjuer: Hvis du fikk spørsmål fra medelever, synes du det var hyggelig?

Kandidat: Jeg synes det bare er morsomt, eller bare hyggelig å hjelpe andre egentlig. (.) Ser ikke noe galt i det, eller i hvert fall hvis de tror jeg kan gjøre en bedre jobb eller hjelpe dem med det de driver med. (.) synes jeg det bare er bra.

Intervjuer: Fikk du vise fram det du kunne i musikk, føler du?

Kandidat: Eh, ja. For det meste så føler jeg det, tror det. (.) veldig mye forskjellig vi drev med.

Intervjuer: Hadde dere mye praktisk?

Kandidat: Gjorde veldig mye praktisk. (.) nesten litt for lite teori, eller (.) ikke for, jeg synes det var greit å få avbrekk, jeg, ja. (.) men når vi hadde prøver i musikk, så var det på internett, det var på its learning, så det var ikke vanskelige (.) teoribiten.

Intervjuer: Hadde dere mye musikkhistorie?

Kandidat: Ja. Vi hadde veldig mye sånn, (.) når vi først hadde om blues så hadde vi om sånn kjente sanger, hvordan den oppsto og sånne ting.

Intervjuer: Valgte du å jobbe med andre medelever i musikkfaget, enn du for eksempel valgte i matte, eller andre fag?

Kandidat: Ja. Jeg jobba jo med (.) vi hadde sånn gruppeprosjekt og sånn (.) vi, men og det (.) det er litt vanskelig å si, for i matten så jobber jeg alene, men det sitter noen ved siden av meg. Men jeg jobber som, ja (.) vil helst jobbe alene, konsentrere meg om det. I musikk synes jeg ikke det er noe problem at det er flere. Det blir bare...

Intervjuer: Synes du musikken du hører på er en del av identiteten din? I så fall på hvilken måte.

Kandidat: Eh, ja. Ja, det kan det godt væ.. (.) Ja, det synes jeg. Fordi at siden det er så mye forskjellig musikk, så blir det på en måte, (.) selv om det er mye forskjellig musikk, så er det ting jeg ikke hører på heller.

Intervjuer: For eksempel?

Kandidat: Eh, sånn heavy-metal greier. Eh, og jeg hører ikke veldig mye på opera (ler). Og eh, jeg hører ikke på klassisk heller. Men det kommer helt an på hva det er. For det kan hende at jeg (.) hvis vi har fått en ny sang i korpset at jeg vil bare høre gjennom den for å høre på den (.) Ja, det har skjedd da, at jeg hører på da. (.) Ellers så, skjer ikke det så ofte.

Intervjuer: Kan du beskrive deg selv med et par ord?

Kandidat: Eh, utadventt. (.) Positiv (.) Og ehh, flittig.

Intervjuer: Eh, din bakgrunn i musikk da. Hvordan gjør det med hvordan du opplever musikkfaget?

Kandidat: Eh, det var vanskelig. Jeg vet ikke helt, jeg tror (.) har aldri tenkt over det på en måte. (.) men, jeg tror at (.) jeg tror ikke det har hatt veldig stor påvirkning på hvordan jeg synes musikkfaget er. (.) Men (.) Det kunne hatt det da om jeg var veldig, veldig interessert i country for eksempel. Og vi hadde det () musikkåret hvis du skjønner, (.) så hadde det sikkert gjort litt mer påvirkning, men siden jeg synes så mye er bra, så ja.

Intervjuer: Du føler deg åpen på en måte, og tar imot de sjangerne som blir presentert i musikkfaget?

Kandidat: Ja.

Intervjuer: Har du lært noe du synes er positivt om dine medelever gjennom musikkprosjektet?

Kandidat: Ehm, ja, man er jo veldig mye med hverandre, så man merker jo sånn (.) hvem man liker å være med (.) og hvem som (.) nye egenskaper og sånn i folk (.) Man lærer seg litt å jobbe med, nær folk over lengre tid. Men jeg kjenner alle så godt fra før av (.) Så jeg vet ikke. Det er vel kanskje lurere å stille spørsmålet til en åttendeklassing som er helt ny i det (.) men jeg har jo vært åttendeklassing og da, så jeg kan (.) var jo litt mer sjenert da, det husker jeg jo. Ehm, men man blir så godt kjent med hverandre.

Intervjuer: Det du eventuelt har lært nytt om medelevene da, kommer du til å se på dem annerledes etter musikkprosjektet?

Kandidat: Ja, det tror jeg. Helt klart (.) Lærer nye ting av andre og sånn.

Intervjuer: Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan, hvorfor eventuelt hvorfor ikke?

Kandidat: Eh, jeg tror det fordi at (.) det er veldig sosialt, og man kan jobbe i grupper uten at det gjør noe. (.) For en person da uten at det ødelegger. (.) Eh, så har det mye med samarbeid å gjøre. For eksempel en duo eller et prosjekt da. (.) Alle må liksom være med å hjelpe til for at musikken skal bli bra (.) Så jeg tror bare det kan være med å påvirke miljøet bedre.

Intervjuer: Til slutt, så har du fått et utsagn på forhånd som lyder sånn her «Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er». Tror du det ligger noen sannhet i det?

Kandidat: Ehm, jeg tror at eh, det sier litt om hvem man er ja. (.) men (.) sier litt om hvem man er som person, man kan også ved å høre på musikken en liker, ta helt feil av personen. (.) Det tror jeg også. Eh, så hvis man hører (.) din favorittmusikk, så er det mange heavy-metalsanger (.) Eh, også ser man personen så kan man enten bli sånn der «åja, det var en sånn jeg tenkte» (.) Men det kan også være helt forskjellig, det kan eh, være en sjenert person som aldri sier noen ting. Jeg tror det er veldig forskjellig, (.) så jeg tror det kan både stemme og ikke, det der med identitet.

Vedlegg 3

Intervjukandidat 1, ungdomsskoleelev

Intervjuer: Hører du på musikk på fritiden? Og i så fall, hva hører du på og hvorfor?

Kandidat: Uhm, hører på *veldig* mye musikk. Hm, jeg tror jeg hører mest på metal, (.) og, men jeg hører også veldig mye på (.) folkemusikk og klassisk musikk (ler). Uhm, jeg vet ikke helt hvorfor, men jeg liker å høre på det og (.) liker å utforske musikk (.) og synes det er morsomt og spennende.

Intervjuer: Er det da personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk?

Kandidat: Uhm, (.) *ja*, det er vel det. Uhm,

Intervjuer: Er det mest familie, eller er det mest venner, eller er det..

Kandidat: Ehm, jeg har fått mye fra internett (.) youtubere som har snakket om band og (.) artister også har jeg sjekket ut, også har jeg likt musikken. (.) Så moren min er jo veldig glad i klassisk musikk, så () har det sikkert derfra. Folkemusikken det vet jeg ikke..

Intervjuer: Eh, utøver mammaen din musikk?

Kandidat: Eh, hun spilte tuba da hun var mindre, men ikke nå lenger.

Intervjuer: Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk?

Kandidat: Eh, ehm (.) veldig liten så spilte mamma Dovregubbens Hall på cd-spilleren, så danset jeg og søsteren min rundt i stua som troll (ler). Kjempemorsomt.

Intervjuer: Kjempemorsomt (ler). Ehm, Dovregubbens Hall er jo musikk fra romantikken, noe folkelig toner kanskje (.) men ment for orkester vil jeg si. Så det kan jo hende det er derfor du har litt av folkemusikken med deg fortsatt..

Kandidat: Ja, det kan hende.

Intervjuer: Liker du musikkfaget (.) på skolen? Nå har jo ikke du hatt musikk i år men,

Kandidat: Hm, uhm. (.) Jeg tror jeg likte noe av det, ehm, det var helt greit fag. Det var jo litt slitsomt for man måtte lære ting til da og da, men det var helt greit.

Intervjuer: Hva likte du best med det?

Kandidat: Ehhm, jeg likte at det var et avbrekk fra å sitte (.) og (.) bare stirre på tavla. Og da () gjøre noe annet.

Intervjuer: Var de flinke til å gjøre praktiske ting her? Altså at dere ikke bare satt leste noter eller leste musikkhistorie, men at dere faktisk fikk gjøre ting da.

Kandidat: Eh, ja. Vi var det. Vi (.) spilte jo litt gitar og danset litt faktisk.

Intervjuer: Da dere hadde musikk, spurte medelever deg om hjelp?

Kandidat: Ja, det gjorde de.

Intervjuer: Og veldig ofte? Oftere enn i andre fag eller?

Kandidat: Eh, ikke så oftere vil jeg si, men de spurte meg litt om hjelp.

Intervjuer: Mhm. Synes du at det var hyggelig at de spurte deg? Hvorfor, hvorfor ikke?

Kandidat: Æh, jeg synes det var helt greit. Ehm, (.) synes det er greit å hjelpe andre hvis de trenger hjelp, men det er ikke sånn (.), det er ikke det beste jeg vet.

Intervjuer: Fikk du vise fram det du kunne i musikk?

Kandidat: Ja, litt, men også nei. Eh, fordi vi måtte, vi fikk en oppgave også måtte vi selvfølgelig spille, eller gjøre oppgaven, og du fikk ikke () vise ting du kunne utenfor den oppgaven da..

Intervjuer: Ikke sant, så du kunne ønske det var en, (.) du hadde fått en friere oppgave der du kunne på en måte (.), ja vise fram det du likte og kunne da

Kandidat: Ja, noe jeg kan fra før for eksempel.

Intervjuer: Valgte du å jobbe med andre elever i musikkfaget enn det du gjorde i de andre fagene?

Kandidat: Ehh, jeg hus... (.) Eh, jo, jeg jobbet med en som jeg ikke pleier å jobbe med. (.) Men det er vel det jeg husker av det.

Intervjuer: Men var det ditt eget valg, eller ble du plassert med noen?

Kandidat: Vi valgte selv.

Intervjuer: Du valgte selv ja. Du husker ikke hvorfor du valgte han? Eller hvorfor det ble han som ble valgt og ikke...?

Kandidat: Ehh, jeg tror vi, eh, jeg tror vi valgte å spille sammen fordi begge to kan spille gitar fra før. Og da blir det lettere når begge har spilt () før.

Intervjuer: Synes du musikken du hører på er en del av identitet din? I så fall på hvilken måte?

Kandidat: Ja, helt klart. Ehm, siden jeg hører så mye på det og jeg drar på konserter og sånn, så (). Veldig mye å si for meg. () Og jeg får jo venner på grunn av musikksmaken min også.

Intervjuer: Så, dere er en gjeng som har samme (.), ikke samme identitet kanskje, men verdier og holdninger som hører på den sammen musikken?

Kandidat: Ja, og vi er en veldig *stor* gjeng (ler).

Intervjuer: En veldig stor gjeng ja (ler). Ehm, kan du forklare deg selv med noen få ord?

Kandidat: Ehm, jeg vil si jeg er åpen, (.) prøve nye ting, og, også innenfor musikk (.) innenfor mye. Så, ja.

Intervjuer: Ehm, hva gjør det at du er åpen da, hvordan gjør det med hvordan du opplever musikkfaget, tror du? Når læreren for eksempel, eh, driver med musikkhistorie og introduserer rockens historie, eller (.) hva som helst egentlig da (.) av andre sjangere som du vanligvis ikke hører på?

Kandidat: Det er jo interessant å høre hva det høres ut som, og få vite litt mer om det, enn å bare høre det som radioen spiller hele tiden. () og oppleve det på en litt annen måte.

Intervjuer: Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvorfor, hvorfor ikke?

Kandidat: Uhm, vil si både ja og nei. Eh, ja, fordi det er friere og man får et lite avbrekk, og man kan bli bedre kjent med andre elever. Men nei, fordi (.) det er så åpent, gjør at hvis det er mobbere innenfor klassen, så risikerer andre personer og bli mobbet av mobberne, fordi (.) det er mer åpent, og ikke (.) man sitter ikke der, man gjør litt andre ting.

Intervjuer: Nemlig. Men tenker du det at, ehm, hvis en elev er svak i andre fag, men kjempesterk i musikk, for kanskje eleven spiller i korps på fritida? Eh, tenker du da at de andre elevene i klassen kan «oijsann, hun eller han er kjempeflink i musikk», og da klarer å ta med seg respekten inn i andre fag?

Kandidat: Eh, ja (.) det er vel fullt mulig, hvis folk er villig til å prøve, og faktisk gjøre det.

Intervjuer: Før intervjuet fikk du et utsagn som er «si meg hvilken musikk du liker og jeg skal si deg hvem du er». Tror du det ligger noen sannhet i det?

Kandidat: Det tror jeg. Ehm, jeg tror at musikksmaken til en person kan ha veldig mye å si om personen. Det kan selvfølgelig være helt feil, men (.) tror det ligger ganske mye sant i det.

Intervjuer: Mhm. Jeg hadde jo aldri gjetta at du hørte på folkemusikk. (.) Eh, det hadde jeg ikke. (ler). Klassisk kunne jeg ha tenkt meg fordi metal og klassisk ofte blandes. Se for eksempel til Power Metal, (.) men folkemusikk hadde jeg ikke gjetta (.) og det synes jeg er ganske morsomt, og det, og da blir jo ikke utsagnet helt sant (.). Jeg ville vel ha gjetta at du hørte på metal.

Kandidat: (ler). Jeg synes det er kult.

Intervjuer: Men, (.) er det slik at du ikke, ehm, forteller andre om musikksmaken din? (.) At du er flau over den?

Kandidat: Nei, absolutt ikke. Eh, jeg mener man skal være, ehm, stolt over seg selv. Jeg viser (.) alltid fram.

Vedlegg 4

Spørreundersøkelse til medstudenter

Alder:

Kjønn:

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*
- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*
- 3. Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*
- 4. Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

Vedlegg 5

Svar spørreundersøkelse, ungdomsskoleelev

Kjønn: Jente

Alder: 16 år

1. *Hører du på musikk på fritiden? I så fall, hva hører du på og hvorfor?*

Jeg hører litt ofte på musikk. Hver dag, men noen dager mer enn andre. Jeg hører på den musikken som er populær blant ungdom der og da. Jeg hører på musikk jeg skal punche meg opp før kamp eller hvis jeg plutselig får lyst på det.

2. *Er det personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk? Hvem?*

Jeg tror hockeyen har påvirket meg litt siden mange av sangene som er i garderoben og personene på hockeyen og på kamper hører jeg på utenom hockeyen også.

3. *Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Fortell om minner, følelser og så videre.*

Det er ofte sanger jeg plutselig hører som jeg ikke har hørt på lenge som jeg kjenner jeg får andre tanker og følelser inni meg som jeg kjenner igjen fra lenge siden.

4. *Liker du musikkfaget? Hvorfor/Hvorfor ikke?*

Ja, jeg liker musikk fordi jeg får det til. Det er fordi jeg spilte i korps i 5 år. Da spilte jeg trombone. Fra der fikk jeg bra rytme/g-hør og så videre slik at jeg fikk til å spille alle instrumenter/lage sanger og sånn i musikkfaget.

5. *Føler du at medelever spør deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag?*

Vi har ikke musikk lenger. Men når vi hadde det var det noen som spurte om hjelp siden de visste at jeg kan en del om det.

6. *Dersom de spør deg: liker du at de spør deg? Hvorfor/hvorfor ikke?*

Jeg liker at folk spør om hjelp fordi da føler jeg meg ekstra god i det faget.

7. *Får du vist fram det du kan i musikk?*

Nei. I musikken var det veldig lett. Jeg kan å spille flere instrumenter, men det fikk vi ikke mulighet til da. Et eksempel på det er at jeg kan spille sanger på blokkfløyte uten noter, bare ved å høre hva som høres riktig ut. Selv om jeg kan mye om musikk betyr ikke det at musikk er en del av meg. Jeg går ikke på korps/musikkgreier på fritiden. Jeg bare kan det.

8. *Velger du å jobbe med andre medelever i musikk enn du ellers ville gjort? Hva er grunnen?*

Nei. Jeg tør ikke å synge foran folk. Derfor likte jeg å ha framføringer alene. Hvis jeg jobber alene blir jeg ikke åvirket av andre og da får jeg jobbet i stille omgivelser.

9. *Synes du at musikken du hører på er en del av identiteten din? På hvilken måte?*

Jeg kan ikke si at det er en del av identiteten min, men jeg hører på musikk. Når folk tenker på meg så tenker de ikke «musikk» men de vet fortsatt hva jeg liker. Men «stilen» min er lik musikken jeg hører på.

10. *Til musikkprosjekt-elever: Har du lært noe du synes var positivt om dine medelever gjennom dette musikkprosjektet? Kommer du til å se på disse medelevene annerledes i ettertid?*

11. *Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan/hvorfor? Eventuelt hvorfor ikke?*

Ja, det tror jeg. Musikken er et fag de fleste synes er morsomt. Vi spiller sammen, framfører hverandre. Derfor tror jeg dette er med på å lage et bedre klassemiljø.

12. *Kan du dele inn livet ditt i perioder etter hvilken musikk du har hørt på?*

Jeg har alltid hørt på «vanlig» musikk som er populær blant min aldersgruppe der og da. Jeg har aldri hatt en spesiell musikksmak i en spesiell sjanger.

13. *Dersom du har lært å spille blokkfløyte på barneskolen. Si litt om din opplevelse av denne opplæringen.*

Jeg kunne spille blokkfløyte før jeg hadde det på barneskolen. Jeg lærte det på korpset i første klasse. Derfor kunne jeg det når vi hadde det på barneskolen. Siden jeg kunne det husker jeg at jeg synes det var så lett at det ble kjedelig.

14. Tenk litt på dette utsagnet, og fortell om du tror det ligger noe sannhet i det:

«Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er»

Jeg tror det kan stemme. Mange blir veldig påvirket på klær/utseende/oppførsel på hvordan musikk man hører på. Eks: rock – svarte klær. Vanlig musikk/pop: sånn som meg. En helt vanlig 16-åring som likner på andre 16-åringer.

Vedlegg 6

Svar spørreundersøkelse, ungdomsskoleelev

Kjønn: Gutt

Alder: 15 år

1. *Hører du på musikk på fritiden? I så fall, hva hører du på og hvorfor?*

Ja litt. Jeg hører på variert, alt fra klassisk til hip-hop. Hører på det mens jeg spiller videospill.

2. *Er det personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk? Hvem?*

Nei, det vet jeg ikke.

3. *Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Fortell om minner, følelser og så videre.*

Hørte lite på det, men ellers mye barnesanger. Disse fikk meg i godt humør.

4. *Liker du musikkfaget? Hvorfor/Hvorfor ikke?*

Ja, artig å lære instrumenter.

5. *Føler du at medelever spør deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag?*

Nei, jeg er ikke musikkens far. Jeg har mine sterkere sider i andre fag.

6. *Dersom de spør deg: liker du at de spør deg? Hvorfor/hvorfor ikke?*

7. *Får du vist fram det du kan i musikk?*

Absolutt.

8. *Velger du å jobbe med andre medelever i musikk enn du ellers ville gjort? Hva er grunnen?*

Nei, jeg jobber alene fordi da slipper jeg å planlegge med andre.

9. *Synes du at musikken du hører på er en del av identiteten din? På hvilken måte?*

Ja, det sier noe om hvilken person jeg er.

10. Til musikkprosjekt-elever: Har du lært noe du synes var positivt om dine medelever gjennom dette musikkprosjektet? Kommer du til å se på disse medelevene annerledes i ettertid?

11. Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan/hvorfor? Eventuelt hvorfor ikke?

Ja, man kan ha det morsomt sammen med musikk. I allefall på fest etc.

12. Kan du dele inn livet ditt i perioder etter hvilken musikk du har hørt på?

1-6: Barnemusikk. 7-13: Country. 14-?: Klassisk, hip-hop.

13. Dersom du har lært å spille blokkfløyte på barneskolen. Si litt om din opplevelse av denne opplæringen.

14. Tenk litt på dette utsagnet, og fortell om du tror det ligger noe sannhet i det:

«Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er»

Tja, musikk er med på å si hvem du er, men ikke hvem du er.

Vedlegg 7

Svar spørreundersøkelse, ungdomsskoleelev

Kjønn: Gutt

Alder: 16 år

1. *Hører du på musikk på fritiden? I så fall, hva hører du på og hvorfor?*

Jeg hører på musikk daglig. Jeg hører på alt mulig egentlig. Fordi jeg blir avslappet og i bedre humør.

2. *Er det personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk? Hvem?*

Nei, det tror jeg ikke. Kanskje venner har hatt litt innvirkning.

3. *Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Fortell om minner, følelser og så videre.*

Jeg har alltid hørt på musikk. Mamma sang for meg da jeg var liten og jeg hadde et lite anlegg på rommet da jeg var mindre.

4. *Liker du musikkfaget? Hvorfor/Hvorfor ikke?*

Er faktisk ikke så veldig glad i det. Det meste av undervisningen foregikk på gitar og jeg er fryktelig dårlig på gitar. Men likte trommer veldig godt.

5. *Føler du at medelever spør deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag?*

Nei.

6. *Dersom de spør deg: liker du at de spør deg? Hvorfor/hvorfor ikke?*

De har aldri spurt.

7. *Får du vist fram det du kan i musikk?*

Jo, sånn passe.

8. *Velger du å jobbe med andre medelever i musikk enn du ellers ville gjort? Hva er grunnen?*

Ja, veldig godt å få tips og det er morsommere å gjøre det sammen enn å være alene.

9. *Synes du at musikken du hører på er en del av identiteten din? På hvilken måte?*

Ja og nei. Det kan vel si litt om hvilken type jeg er.

10. *Til musikkprosjekt-elever: Har du lært noe du synes var positivt om dine medelever gjennom dette musikkprosjektet? Kommer du til å se på disse medelevene annerledes i ettertid?*

11. *Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan/hvorfor? Eventuelt hvorfor ikke?*

Ja, du kan få et annet syn på hver enkelt du kan lære mye av andre.

12. *Kan du dele inn livet ditt i perioder etter hvilken musikk du har hørt på?*

Usikker. Men hører alltid på musikk før kamper og treninger for å konsentrere meg og bli mer gira.

13. *Dersom du har lært å spille blokkfløyte på barneskolen. Si litt om din opplevelse av denne opplæringen.*

Synes det var helt greit, lett å mestre men kan bli kjedelig i lengden spør du meg.

14. *Tenk litt på dette utsagnet, og fortell om du tror det ligger noe sannhet i det:*

«Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er

Du får jo et inntrykk av personen ut ifra hvilken musikk den personen hører på.

Vedlegg 8

Svar spørreundersøkelse, ungdomsskoleelev

Kjønn: Gutt

Alder: 16

1. *Hører du på musikk på fritiden? I så fall, hva hører du på og hvorfor?*

Hører på EDM. Blir i bra humør.

2. *Er det personer som har hatt en innvirkning på ditt valg av musikk? Hvem?*

Mamma og pappa. Venner.

3. *Hva husker du fra barndommen din i forbindelse med musikk? Fortell om minner, følelser og så videre.*

Har ingen spesielle minner.

4. *Liker du musikkfaget? Hvorfor/Hvorfor ikke?*

Ja. Det er praktisk fag. Godt å komme bort fra bøker.

5. *Føler du at medelever spør deg oftere om hjelp i musikkfaget enn i andre fag?*

Nei.

6. *Dersom de spør deg: liker du at de spør deg? Hvorfor/hvorfor ikke.*

Vet ikke.

7. *Får du vist fram det du kan i musikk?*

Nei. Oppgaven passer ikke meg.

8. *Velger du å jobbe med andre medelever i musikk enn du ellers ville gjort? Hva er grunnen?*

9. *Synes du at musikken du hører på er en del av identiteten din? På hvilken måte?*

10. *Til musikkprosjekt-elever: Har du lært noe du synes var positivt om dine medelever gjennom dette musikkprosjektet? Kommer du til å se på disse medelevene annerledes i ettertid?*
11. *Tror du at musikkfaget på skolen kan være med på å lage et bedre klassemiljø? Hvordan/hvorfor? Eventuelt hvorfor ikke?*
12. *Kan du dele inn livet ditt i perioder etter hvilken musikk du har hørt på?*
13. *Dersom du har lært å spille blokkfløyte på barneskolen. Si litt om din opplevelse av denne opplæringen.*
14. *Tenk litt på dette utsagnet, og fortell om du tror det ligger noe sannhet i det:*
- «Si meg hvilken musikk du liker, og jeg skal si deg hvem du er*

Vedlegg 9

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 21

Kjønn: Jente

Ikke musikkstudent.

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Barnesanger og regler var det første møtet med musikk hos meg, som hos mange andre. Da var det mest for underholdning, men når jeg ser tilbake på det tror jeg det også handler mye om læring. Sangtekster er jo de første tekstene vi lærer oss utenat, vi trenes i å huske.

Da jeg ble litt eldre (fortsatt barn) var Spice Girls og Britney Spears populært. Da tror jeg det handlet mye om at jeg så opp til de litt eldre jentene. Jeg og ei venninne dansa og sang (les: ropte) mye til musikken deres i en periode. Det var nok deilig å ha noe å slå seg helt løs til da jeg ellers var/er ganske rolig.

De siste årene på barneskolen kan jeg ikke huske at det var noe musikk jeg hadde spesielt godt forhold til. Jeg hadde nok andre ting å drive med enn å høre på musikk. Jeg hørte på musikken venninnene mine likte, men hva det var husker jeg ikke. Generelt har jeg heller aldri vært spesielt musikkinteressert, selv om jeg kommer fra en musikkfamilie.

På starten av ungdomsskolen hørte jeg på litt mer musikk igjen, men det var fortsatt musikken venninnene mine presenterte for meg. Da gikk det mye i Simple plan og Enrique Iglesias. Litt senere på ungdomsskolen begynte jeg å få mer kontakt med et par gutter (ikke samtidig vel og merke). Da begynte jeg å høre på deres musikk, og musikksmaken min (hvis jeg kan kalle det min da...) endret seg. Det ble mer rap og rock og i en liten periode til og med metal.

På videregående starta jeg å feste, og da endret musikksmaken min seg igjen til festmusikk. Da var det viktigste at det var musikk med tydelig rytme som det var lett å danse(/hoppe) til. Jeg liker å danse swing, så det hender jo jeg hører på swingmusikk, men det er da bare for å danse. Jeg setter ikke på swingmusikk for å «digge» det.

Nå er det nok fortsatt festmusikken (om man kan kalle det en egen sjanger) jeg hører mest på. Også i bilen når jeg ikke danser. Jeg liker nok det fordi det er musikk med mye energi som jeg blir glad av. Kjører jeg bil alene synger jeg høyt til musikken og det gjør helt klart noe med humøret.

Jeg har en familie som driver og har drevet mye med folkerock, så gjennom hele livet har jeg vært disponert for den sjangeren. Jeg liker den type musikk, men det er nok ikke det jeg setter på når jeg først skal høre på musikk. I perioder i livet hvor jeg har hatt det vanskelig og vært lei meg har jeg hørt mer på roligere musikk. Cascada ble spilt mye da gjekk gikk gjennom min første kjærlighets sorg. Det hjalp nok ikke med rolig «heartbreaking-musikk» for å komme i bedre humør, men det gjenspeilte mine følelser.

Jeg vil nok si at musikksmaken min er veldig variert. Hva jeg hører på endrer seg i perioder, men jeg har alltid kunne like mange ulike sjangere samtidig. Metal er jeg nok ikke noe fan av lengre, men ellers kan jeg høre på nesten hva som helst.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan det ble gjennomført på din skole.*

Vi spilte ikke blokkfløyte på skolen. Gitar derimot spilte vi. Da lærte jeg noen få viktige grep. De lærte vi ved at det var tegninger av grepene på skjerm i klasserommet også herma vi etter tegningene. Læreren gikk rundt og veiledet. Jeg var stolt over å kunne gitargrepene en liten periode, så ble de fort glemt.

Vedlegg 10

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 21

Kjønn: Kvinne

Ikke musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Jeg husker at jeg hørte på forskjellige sanggrupper og artister da jeg var liten. Vennene mine og jeg lekte at vi var de personene i de forskjellige gruppene. Vi hørte også på musikken til disse artistene, men det var leken jeg husker best. Jeg husker ikke at jeg hørte mye på musikken til den gruppa vi lekte at vi var. Etter hvert som jeg ble eldre husker jeg at jeg hørte på musikken til noen spesielle artister, og at jeg satt og hørte på den musikken sammen med vennene mine. Jeg kan ikke huske at jeg hørte på musikk da jeg var alene. Da jeg ble tenåring husker jeg at musikk ble mer og mer noe jeg hørte på sammen med idrett og aktiviteter. Musikk ble en del av rutinen jeg hadde rundt spesielle hendelser knyttet til idrett. Musikk ble en del av oppvarming og det å gire seg opp. Siden man får spesielle følelser rundt musikk. Det var da musikk som vi hadde en tilknytning til som vi hørte på rundt oppvarming og til å gire oss opp til kamper. Men musikken jeg hørte på på fritiden var listepop. Listepopen som jeg da hørte på sammen med venner på fritiden opp gjennom barndommen, har nå blitt musikk som jeg hører på for å få den samme godfølelsen man hadde som barn. Altså når jeg er sammen med gamle venner så kan det hende at vi hører på gammel listepop. Jeg opplevde meg selv som glad i musikk, men jeg tenkte nok ikke at musikk var en del av livet mitt. Musikken markerte forskjellige perioder i livet mitt i stor grad. Og nå som jeg tenker tilbake på spesielle hendelser så huske jeg musikken jeg hørte på og humøret rundt disse hendelsene.

2. *Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan det ble gjennomført på din skole.*

Jeg husker at jeg synes det var morsomt med blokkfløytespilling. Kanskje fordi jeg mestret dette. I timene lærte vi hvordan grepet skulle være på blokkfløyta og om de forskjellige tonene. Vi brukte også mye tid på å spille de forskjellige tonene og læreren skulle høre hver elev om tonen var god nok. Jeg kan huske at vi muligens hadde mye dødtid i musikken, men læreren gikk rundt og hjalp hver enkelt elev og brukte god tid på hver elev. Jeg husker at vi lærte å spille flere forskjellige sanger i musikken på blokkfløyte. Vi framførte en sang på blokkfløyte for hele skolen ved juleavslutningen, dette var slik hver 7.klasse gjorde. Vi kunne velge andre typer instrumenter som vi skulle spille ved en oppsetning til foreldrene. Da brukte vi tid på å lære dette spesifikke instrumentet, men ellers så brukte vi kun tid til blokkfløyte i musikken da vi drev med instrumenter.

Vedlegg 11

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 25

Kjønn: Kvinne

Musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Når jeg ser tilbake på mitt forhold til musikk så har jeg vært relativt eklektisk sammenlignet med andre medelever. Musikk har fra tidlig alder vært en stor del av meg som person, og klassisk musikk har vært sjangeren som alltid har vært med meg. Klassisk musikk var en av årsakene til at jeg valgt å begynne å spille fiolin, og i tenårene spesifikt valgt klassisk fiolin som retning. Siden jeg var liten har jeg vært noe følsom, og klassisk musikk har vært en sjanger som for min del har åpnet for å kjenne på alle disse følelsene – dette gjelder fortsatt den dag i dag.

På barneskolen var det populærsjangeren som preget livet, og da spesielt jentebandet Spice Girls, samt boybandene Backstreet Boys og Westlife. Det var det som var kult å høre på, og det ga meg en tilhørighet til jevnaldrende. Backstreet Boys og Westlife hadde jo også ”dype” kjærlighetssanger definerte meg som en jente som var forelsket i hytt og gevær med tilsvarende kjærlighetssorg. Fram til og med ungdomsskolen har nok kjærlighetssangene spilt en viktig rolle for meg som tenåringsjente og min identitet, da de på samme måte som den klassiske musikken har spilt en viktig rolle for følelsene.

I løpet av ungdomsskolen var musikksmaken splittet lik som følelsene. Et gikk periodevis mellom dance/techno/trance, rock (Metallica, Guns'n'Roses etc.), emorock (Panick at the Disco m.fl.) og andre musikere av ulike slag jeg ikke husker den dag i dag. Igjen så handlet disse musikk sjangerne om tilhørighet til jevnaldrende, for musikken bandt oss sammen i

mange sammenhenger. Eksempel på dette var at bestevenninnen min og jeg hørt på store mengder dance/techno/trance, og i dag så minner denne musikken meg om den spesifikke perioden i livet mitt. Dans, nærmere sagt freestyle/discojazz, preget min periode på ungdomsskolen, men denne musikken er samme gate som dance/techno/trance.

Videregående og musikklinjen preget musikklivet mitt, og oppdagelsen av nye sjangre åpnet nye dører. "Bottom line" er at mitt forhold til musikk er veldig avhengig av følelser og humøret da jeg elsker så veldig mye forskjellig innenfor denne verdenen. Dette gjelder alt fra eldre musikk til dagens nyeste poplåter.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan det ble gjennomført på din skole.*

Jeg begynte på skolen i 1997, og L97 var ny læreplan – altså jeg begynte rett i 2. klasse. På dette tidspunktet var blokkfløyte tatt ut av musikkundervisningen på skolen, men kulturskolen arrangerte musikkskole hvor vi lært blokkfløyte. Personlig synes jeg det var gøy å spille blokkfløyte, og hadde det veldig artig da jeg mestret instrumentet. Men jeg har ingen klare minner om et sterkt samhold med en stor entusiasme i gruppen som helhet – dessverre, dette på tross av lærerens engasjement som jeg husker veldig godt.

Vedlegg 12

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 22

Kjønn: Kvinne

Musikkstudent

1. *Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Svar: Jeg hadde en ekstremt tung barne- og ungdomstid. Jeg ble mobbet gjennom hele barne- og ungdomsskolen, og dette hadde nok en stor innvirkning på musikkvalget mitt disse årene. Det gikk mye i musikk som hadde tekster om å hate livet, døden, kjærlighetssorg, at man ikke er verdt noe. Jeg kunne sitte på rommet mitt å høre på denne musikken hele dagen etter at jeg kom hjem fra skolen. Som oftest var jeg ikke ute av rommet mitt annet enn når jeg skulle på korpsøvelse. Det var min rømning, det var en plass jeg kunne være uten å være redd for å bli mobbet. Det var gøy, og antakeligvis den eneste gangen i uka jeg smilte.

Etterhvert som jeg ble litt eldre (dvs. 8. klasse på ungdomsskolen), ble jeg mer og mer lik de som hadde mobbet meg, og jeg sluttet å spille i korps. Jeg begynte å røyke, og musikken jeg hørte på var i denne perioden for det meste rap. Rap om å drikke alkohol, bruke narkotika, ha sex osv. Selvfølgelig skulle jeg også drikke alkohol da, det var jo dette som var tøft i det miljøet jeg endte opp i. Og selvfølgelig skulle jeg prøve narkotika. Korps var ikke kult lengre, det var teit.

I 10. klasse begynte jeg å spille i korps igjen. Hvorfor? Fordi jeg fikk opp øynene for at det faktisk var det jeg brant for. Jeg søkte på videregående, og valget falt på musikklinja. Jeg skulle gå den veien. De dårlige valgene jeg hadde tatt tidlig i ungdomsskolen ble med meg på videregående også. 1. og 2. året var ganske så likt de to årene før, men! jeg spilte i korps. Jeg hadde ikke gitt det opp en gang til, jeg fortsatte. Jeg måtte ta et friår for å tenke over hva jeg ville gjøre, og da jeg kom

tilbake for å ta 2. året på nytt, i en ny klasse, var jeg en helt annen person. Jeg hadde nå fått øynene opp for klassisk musikk! Det var spennende. Hva var det med denne musikken som fikk meg til å like den? Jeg fikk venner for livet, en total-omvendning i livet mitt skjedde, og jeg ble en person selv jeg kan like.

2. *Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

Svar: Der hvor jeg gikk på barne- og ungdomsskole, fikk vi tildelt en blokkfløyte i 6. klasse. Med blokkfløyta fikk vi også et hefte med noen melodier, og et par sider hvor grebene for de forskjellige notene var. Vi fikk i oppgave å prøve å spille «lisa gikk til skolen». Dette først uten at læreren skulle hjelpe oss, så skulle vi prøve sammen, og hvis det da var noen som syntes det var vanskelig, så fikk de hjelp. Jeg har i senere tid fått fortalt at jeg fortvilt gikk opp til læreren og spurte om jeg kunne få lov til å lære de andre i klassen å spille, for det var så surt.

3. *Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

Svar: I løpet av mine tre år på ungdomsskolen ble musikkfaget lagt opp slik at vi hadde tre uker før jul, hvor halve dagen (3x45 min) gikk til å øve inn et juleskuespill. Dette var også det eneste «musikk» vi hadde i løpet av hele året. Med ufaglærte musikk lærere, ble det ofte til at alle fikk samme karakter, uansett hvor bra/ikke bra de jobbet. Selv var jeg i et band hvor vi skulle arrangere all musikken til skuespillet selv da jeg gikk i 10., og vi endte opp med samme standpunkt karakter som alle de andre elevene. Det sier seg kanskje dermed at jeg ikke likte musikkfaget på denne skolen noe særlig etter dette (selv om musikk virkelig var da, og enda er, livet mitt), da det rett og slett var lagt opp urettferdig, og jeg kan ikke si vi lærte noe av det heller.

4. *Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

Svar: Jeg trakk meg nok til de elevene jeg spilte i korps med, eller visste hadde en viss musikalsk bakgrunn. Jeg ville nok ikke, som den personen jeg var da, frivillig gått til en person som, etter min mening da, ikke var kul nok eller ikke kunne noe om musikk. Jeg vil si at jeg valgte mine samarbeidspartnere i musikk med omhu. Jeg ville jo vise at jeg var god på dette, og da måtte jeg ha gode samarbeidspartnere.

Vedlegg 13

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 37

Kjønn: Mann

Musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

SVAR: Jeg har alltid vært omgitt av mange former for musikk. Jeg gikk aldri i barnehage, men var hjemme med mor og lillesøster på dagtid. Da ble det spilt lp-plater, særlig pop-musikk fra 60- og 70-tallet, contry, eller lett rock fra samme periode. Også radio var avgjørende med tanke på å bli ”utsatt” for alle typer musikk. Så kom far hjem fra jobb, vi åt middag, og mor dro på jobb, alltid kveldsskift. Da styrte far lp-spillere, og det ble tyngre saker fra 60- og 70-tallet. Blues, hard rock, prog rock osv. Jeg var altså omgitt av alle mulige genre fra morgen til kveld.

Mitt første konkrete musikkminne – starten på min første periode – stammer fra 1983. Pappa hadde akkurat kjøpt Pink Floyds album *The Final Cut*, på kassett. Vi kjørte bil, vi hørte på den i bilen, høyt. Pappa var glad i lyd og hadde godt anlegg som leverte ren og høy lyd. Han var leder i en forretning som førte deler og rekvisita til bil. Jeg var rundt seks år gammel. Rock møter pop møter britiske kampsanger og sjømannsviser, alt dette innrammet av symfoniorkesteret, og videre akkompagnert av lydeffekter. Det var bomber, gjøende hunder, knirkende jernporter, vind over slettene. Jeg husker det veldig godt, jeg var fascinert, jeg begynte på den lange reisen. Denne første perioden – hvor fars musikksmak ble avgjørende og veiledende – varte frem til jeg var omtrent ti år gammel. Jeg tror denne vekten fra far har å gjøre med at jeg begynte på skolen da jeg var syv. Jeg var altså ikke hjemme med mor lenger, på dagtid.

Andre periode varte fra ca ti års alder og frem til ca seksten. Perioden inneholde mange omveltninger og nyoppdagelser. Jeg var stadig på leting etter mer ekstreme ting, hvor jeg beveget meg fra 80-tallets heavy metal og over til 90-tallets mørkere og røffere death metal, senere black metal. Men parallelt med dette oppdaget jeg også noe helt annet. Musikk læreren fra ungdomsskolen sådde noen gode frø i meg – jeg oppdaget den klassiske musikkens verden, da særlig det som skjedde i Tyskland og Frankrike i perioden 1880-1920, ved senromantikken og impresjonismen. Jeg var solgt på ny.

Tredje periode var kulminasjonen av alt jeg til da hadde opplevd. Jeg oppdaget den britiske doom metalen, hvor estetikken fra death metal smelter sammen med senromantiske idealer fra den såkalte kunstmusikken. Jeg hadde til da komponert en del musikk selv, men ble nå hektet og ikke minst inspirert til å skape noe helt eget, noe nytt, med det jeg hørte på og lyttet til som modell eller springbrett. Jeg skrev større og større verker, bestående av typiske bandinstrumenter og symfoniorkester, uten egentlig å tenke over, den gang, at dette var helt i tråd med min første store musikkerfaring – Pink Floyds ovenfor omtalte album fra 1983. Så var det altså ikke helt nytt likvel.

Fjerde periode var også bestående av omveltninger. Jeg var 21 år da jeg begynte på musikklinjen, etter flere års søken og flakking. Jeg fordypet meg gradvis, utvidet horisontene ytterligere - til å romme rocken, senromantikken, folkemusikk og popmusikk, nær sagt alle former for musikk, kanskje med unntak av danseband og jazz. Denne perioden varte til jeg var ca 30 år. Til da hadde jeg komponert en god del musikk selv, mer og mer akustisk, i tråd med idealene fra senromantisk og impresjonistisk musikktenkning, og jeg begynte å helle mot søknad til Musikkhøgskolens (NMH) kandidatstudium i komposisjon. Det resulterte i min femte periode.

Femte periode – i søknadsforberedelsene til NMH oppdaget jeg samtidsmusikken. Jeg var nysgjerrig, på leting, men musikken traff meg ikke. Jeg gikk gjennom tvilen: Er musikk egentlig noe for meg? Kan jeg være komponist når jeg helst vil skrive musikk slik den ble skrevet for hundre år siden? Skal jeg brenne alt jeg har skapt og gjøre noe helt annet? Avslag på avslag ledet meg til å søke Bachelorstudiet i musikkvitenskap ved universitetet. Der fikk jeg plass og sjette periode var et faktum.

Sjette periode. 32 år gammel. Musikkvitenskap og kyndig veiledning. Fullstendig fordypning i de fleste fag. Musikkhistorie, satslære og hørelære ble de helt store. Jeg presterte, lærte, forsket og oppdaget. Jeg var kommet hjem. Jeg lærte komponering fra bunnen av, og jeg fikk samtidsmusikken inn på den riktige måten, riktig for meg altså. Samtidig oppdaget jeg den norske folkemusikken for fullt, og jeg føler at sjette periode er vedvarende. Jeg arbeidet nærmest døgnet rundt i tre samfulle år. Jeg er musikkelsker, musikkviter, komponist og verdens mest heldige. Og nå er jeg snart musikk lærer. En som kan faget godt, og som ivrer etter å formidle det til ungdommen – fordi de fortjener det.

Oppsummert er min egen livsforståelse og –erfaring delt inn etter musikkrelaterte kapitler. Det finnes et soundtrack til alt jeg har opplevd. Fra barndommens frihet, til det første kysset, det første bruddet, de ville festene, de lange sommernettene, høststjernene og vinterlyset. Senere mine egne barn og deres musikkopplevelser og alt det de er omgitt av i dag. Jeg er musikk og musikken er i meg, og barna er med meg på og i det. Hva mer kan jeg be om, eller ønske?

2. *Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

SVAR: Vi hadde blokkfløytespill på barneskolen. Det låt surt, jeg merket det allerede da. Vi lærte enkle melodier etter noter, men jeg kan ikke huske at vi kom noen særlig vei med det. Jeg husker heller at vi sang en god del, Egnerviser, Beatles, Lillebjørn Nilsen og mye annet, med stor vekt på lærernes egen danning: 70-tallets sosialistisk orienterte viser. Og vi lyttet mye til musikk. Men samspill? Nei, det var ikke særlig vektlagt. Men så var det også 80-tallet, og mye har skjedd i norsk skole siden da, på godt og vondt. Men fellesskapet var likevel merkbart, uten at det kan relateres til musikkundervisningen.

3. *Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

SVAR: Jeg gikk på ungdomsskolen 1990-1993. Vi hadde musikk første skoleår, det som den gang var 7. klasse, to timer per uke. Læreren var en entusiastisk type, kunnskapsrik og en stor formidler. Vi spilte aldri instrumenter, men vi jobbet teoretisk med noter, særlig i sammenheng med sang, og vi lyttet mye til ulike typer musikk, ledsaget av lærerens forelesninger. Jeg elsket faget. Det følte som om faget var formidlet til *meg*. Jeg lærte mye og dette var det store springbrettet til min egen karriere som komponerende menneske.

4. *Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

SVAR:

Nei, så vidt jeg husker hadde vi aldri noen form for samarbeid eller gruppearbeid i musikktimene. Det var undervisning av den gamle mester-noviser-sorten, med forelesninger og jevnlig prøver for å måle våre kunnskaper etter hvert tema.

Vedlegg 14

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 20

Kjønn: Jente

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Svar: Jeg har ofte tenkt at min såkalte fjortisperiode kom senere enn alle andre sin. Jeg tror det har noe med å gjøre at fra ungdomsskolen av, følte jeg at jeg hadde et ansvar. Jeg tok av meg de menneskene som var alene, sa tydelig i fra til de guttene som ikke oppførte seg. Var mye omringet av voksne mennesker, både innen familie og korpsmiljø. På denne måten ble jeg en gammel sjel i en ung kropp. Hele veien fra da jeg var 13 til jeg begynte i 3. året på videregående følte jeg meg ofte mer voksen enn de andre, noe som også gjorde at jeg hoppet tvert over fjortisperioden på skolen. Korpsmiljø er en noe som sveiser sammen mennesker på en utrolig måte som ingen andre hobbyer gjør. Her er det ingen reservebank, her får alle være med selv om de er kjempe flinke eller mindre flinke. Om du er 8 år eller 78 år. På denne måten får du vennskap på tvers av alder og lærer en hel masse nytt når de eldste forteller om deres oppvekst på 50-tallet eller de ser hvordan dagens samfunn gjenspeiler seg igjennom alle 15-åringene. I korps får man ofte en større forståelse for hverandre, forskjellig bakgrunner og nivå. I mitt skolekorps ble miljøet fort til en familie. Alle de unge var barna, mens alle de eldste var foreldra. Du oppnådde en stor respekt for andre voksne og de voksne fikk en god mulighet til å ta del i andre barns oppvekst. Korpsmiljøet er veldig unikt der du lærer om respekt, forståelse, medfølelse og du lærer å samarbeide. Du lærer at alle er like viktige. Man kan ikke spille i korps hvis alle skal spille 1. stemmen, der er den jobben alle gjør utrolig viktig for at resultatet skal være bra. Du lærer at alle kan være med å bidra på deres måte, og det er bra nok.

Det året jeg var russ, i januar 2013 fikk jeg plutselig øynene opp for One Direction, og på det halve året jeg anså meg selv som blodfan, fikk jeg gjort en hel masse, dratt på konsert i Norge, skaffet meg en twitterprofil med tusenvis av følgere og skaffet med venner fra hele verden over, og ja, disse var ofte betydelig mye yngre enn meg. På disse 12 månedene hadde jeg en fjortisperiode som flere andre hadde brukt flere år på. Den dro omtrent like fort som den kom, men likevel har den perioden satt preg i hvordan jeg ser på musikk, og jeg har mye større forståelse for popmusikk, boyband og slikt enn jeg hadde før, og det er jeg veldig takknemlig for. Hvordan opplevde jeg meg selv? Det var litt flaut, og være snart 19 og like et fjortisboyband så mye, men jeg lærte veldig mye, jeg lærte også hvor mye jeg hadde lært, hvor voksen jeg egentlig var i forhold til disse 16 åringer fansa, hvor mye 3 år egentlig kunne skille. Hvor mye mer jeg skjønnte av det sosiale, hvor mye mer reflektert jeg var. Det var egentlig litt deilig å oppleve det, fordi da fikk jeg mer ut av en slik periode.

Jeg hører rundt fra alle andre at de hørte på Spice Girls, eller Brittany Spears, eller andre popfenomen som det var normalt å høre på på slutten av 90-tallet og utover på 2000-tallet. Jeg kjenner meg ikke igjen i det, fordi på den alderen hørte jeg på klassisk musikk, korpsmusikk, Westlife, irsk folkemusikk, musikk fra Les Miserable eller Chess. Veldig påvirket av mamma sin musikksmak, og det er jeg egentlig glad for, fordi det har gjort meg til et mer åpensinnen menneske når det gjelder musikk, og jeg tror jeg kanskje ofte har en større fordel enn de som bare vokste opp med å høre på popmusikk eller bare rockmusikk.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

Svar: Da vi begynte med blokkfløyte i skolen hadde jeg allerede blitt introdusert til korpsinstrument, og syns derfor blokkfløyte var litt rart. Min opplevelse av det var at alle rundt meg ofte syns det var veldig teit med slike instrumenter og slik musikk. Det gjorde meg irritert. Ellers hadde vi korps i skolen, at hver onsdag hadde vi som spilte i korps samspill istedet for kunst og håndverk eller andre ting. Jeg er veldig glad for at vi hadde et slikt tilbud men samtidig ble vi også litt splittet fra resten av skolen, noe som gjorde det å være korpsmenneske og det å spille et annerledes instrument rart og teit. Ellers var vi flink til å synge på barneskolen, og hadde kor på mellomtrinnet, på denne måten følte jeg et større samspill enn med korps hver onsdag.

3. *Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

Svar: Vi hadde bare musikk som fag i 10.klasse. Da hadde vi teori og musikkanalyse i høstsemesteret og praktisk spilling med opplæring i piano og gitar i vårsemesteret. Jeg syns egentlig det var en fin måte å legge det opp på, men det kan være fordi jeg kunne litt grunnleggende musikkteori allerede, for de andre i klassen var det sikkert tungt. I 9. klasse hadde vi også et musikkprosjekt som vi brukte flere uker på. Her ble vi som allerede kunne musikk plassert på musikkgruppen for å komponere musikk og sanger. Dette prosjektet var veldig interessant og antageligvis noe av det morsomste jeg husker fra ungdomsskolen.

4. *Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

Svar: Egentlig ikke. På ungdomsskolen var mine venner de som spilte i korps, og det var de jeg samarbeidet med i musikk. De andre i klassen syns musikk var teit, og trodde på et vispunkt at vi trodde vi var bedre enn dem fordi vi kunne musikk. Selv om jeg ikke kunne gitar, hadde jeg musikalitet i meg og tok større sjanser enn andre kanskje turte, sammen med de korpsvennene mine da. Holdt meg egentlig helt og holdent til de samme vennene hele ungdomsskolen

Vedlegg 15

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 22

Kjønn: Gutt

Musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Jeg fikk en revolusjon av endret musikksmak i overgangen fra ungdomsskolen til videregående. På ungdomsskolen hørte jeg på det vennegjengen hørte på, men etter jeg begynte på musikklinja vgs ble jeg mer åpen til musikk, og fant min egen "greie". Jeg ble mer opptatt av hva musikken var, og utviklet altså mer "klarhet" over hva jeg likte. I tilfelle av interesse gikk jeg da fra å høre på rock/metall til jazz og generelt instrumentaler.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

I min oppvekst har jeg aldri hatt blokkfløytespilling. Men om relevant, hadde vi heller gitargrupper. Jeg gikk samtidig på kulturskolen i distriktet, og merka at jeg savnet samspill i skolesammenheng.

- 3. Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

Fra mitt lille sted med ca. 500 innbyggere var det lite/dårlig utstyr tilgjengelig. Likevell hadde vi ca. like mye historie som instrumentundervisning/låtskriving (rap), om ikke mer instrumentundervisning. Men opplegget føltes bra, og vi ble utfordret i å kunne gitar, trommer skrive og fremføre ting vi hadde selv skrevet. Men det var lite musikk, og det var et savn. Savnet kanskje nettopp dette med samspill og instrumenter nok til å være et band.

4. Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?

Jeg fikk ansvaret om å lære bort trommer, så der arbeidet jeg mer med medelever jeg ikke pleide å arbeide så mye med ellers, men jeg jobbet mest med andre i andre fag pga. endel gruppearbeid vi hadde på ungdomsskolen.

Vedlegg 16

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 21

Kjønn: Jente

Musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Jeg er oppvokst i en kristen familie, så den første ”musikk-perioden” som jeg kan huske i mitt liv var religiøs musikk. Dette inkluderte alt fra salmer til gospel, fra barnesanger til ulike gruppesammensetninger. På denne tiden opplevde jeg meg selv som et trygt og positivt menneske, uten å egentlig stille spørsmål til hvem jeg var. Jeg vet at det skapte grunnlaget for hvem jeg er i dag. I denne perioden sang jeg i barnekor og spilte piano.

Den neste musikk-perioden i mitt liv vil jeg si at var parallell med tenåringstiden min. og kan kalles ”undersøkende”. Fra jeg begynte på ungdomsskolen til jeg gikk på begynnelsen av videregående var jeg åpen for all ny musikk, lot meg lett påvirke, og syntes alt fra heavy metal til Taylor Swift var ”diggbar” musikk. Jeg kunne høre på det meste, men ser i ettertid at min favorittmusikk endret seg etter selskapet jeg befant meg i. Jeg sang på denne tiden i kor, noe som også preget musikksmaken min. Samtidig møtte jeg mennesker som betydde mye for meg, og som hadde stor betydning i å introdusere meg for nye navn, 70- og 80- tallsrock og annen musikk som kom til å forme hvilken musikk jeg senere kom til å like. I denne perioden spilte jeg piano og gitar i tillegg til å synge.

På videregående gikk jeg musikklinje, hvor jeg falt mellom to båser. Jeg passet ikke inn i heavy metal- gjengen, men samtidig hadde jeg for lite kunnskaper om jazz til å kvalifisere meg som jazz-sanger/interessert. I denne perioden jobbet jeg mye med sang som hovedinstrument, i tillegg til piano og gitar. Jeg sang i og ”dirigerte” et ungdomskor på fritiden. Mot slutten av VGS ble jeg mer og mer trygg på meg selv som individ, noe som gjorde at jeg ikke lenger var så opptatt av å alltid like samme musikk som mine venner. Dette var likevel en periode i livet hvor hverdagen besto av å oppdage ny musikk, sende hverandre linker til kule låter, fine fraseringer, tøffe riff, soloer eller musikk man hadde lyst til å spille. Etter denne perioden i livet var jeg ikke lenger bare åpen for ”alt”, men hadde bygd meg opp et lager med kunnskap og interesse for noen bestemte sjangere. Likevel varierte dette mellom jazz, pop, blues, funk, rock, gospel, soul med mer.

Denne åpenheten for musikk tror jeg at jeg fortsatt har, jeg hører ikke utelukkende på en sjanger, men varierer etter humør, setting eller sted. Etter at jeg begynte på høgskolen har jeg ikke kommet inn i samme type musikkmiljø som utfordrer meg på hva jeg liker eller ikke liker. Derfor har mine dager her vært preget av samme mangfold innenfor musikk som på slutten av videregående. Jeg synger i kor, men dette har ikke endret mine Spotify-lister nevneverdig.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

Jeg gikk på en liten barneskole, med ca. 100 elever. Vi lærte aldri å spille blokkfløyte, men delte oss opp i små grupper, så vidt jeg kan huske, og roterte på å spille ulike andre instrumenter. Alt fra gitar, keyboard, trommer og andre rytmeinstrumenter, til flerstemt sang. Vår lærer var engasjert og kunnskapsrik, noe som smittet over på elevene. Ei heller på ungdomsskolen spilte vi blokkfløyte, noe vi alle var veldig glad for.

3. *Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

På ungdomskolen hadde vi musikk alle årene og klassen var delt i to mellom musikktimene og en annen time. Det første året hadde vi en vikar vi ikke likte så godt, fordi vi syntes det ble mye musikkteoretisk og historisk. Selv om jeg kunne en del fra barneskolen og pianotimer, hadde læreren for mye å si, og denne likte vi ikke. Når vi så fikk tilbake den smågjerne ”kompis”-læreren som jobbet som musiker på si, gledet vi oss til musikktimene. Vi hadde små prosjekter, gruppearbeid, samspill i band og arbeid knyttet til musikkhistorie. Jeg husker det som at alle likte musikkfaget, fordi alle kunne gjøre noe på sitt nivå og det var en lettbeint, kanskje til tider for mye, stemning i klasserommet.

4. *Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

Jeg kan ikke si at et konkret minne dukker opp, men jeg husker musikktimene som en time hvor alle var med på det som skulle skje, alle deltok i rytmelekene, og alle gjorde et eller annet på revyer eller fremføringer for klassen. Samtidig tror jeg at inntok en litt annen rolle i musikktimene enn ellers, fordi jeg hadde en del forkunnskaper og interesse. Kanskje befant jeg meg derfor mer ”fremme” og tok en lederrolle jeg ikke tok på meg i andre fag. Det er grunn til å tro at jeg ville lærer bort det jeg kunne til andre som ønsket det. Jeg kan i alle fall ikke huske det å samarbeide som noe negativt i musikkfaget, heller motsatt.

Vedlegg 17

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 22 år

Kjønn: Mann

Ikke musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Det første minnet knytter seg til kassetter av «Trygg trafikk» vi fikk som små, det var første sangen jeg var med å synge med på og gav absolutt mersmak. Dette er også noe med eierskap å gjøre, for både store og lillebor fikk dette, og det var første starten på å ta ansvar for noe og bygge opp sin interesse. Det var også knyttet stor spenning til å få CD-er i posten.

Det er opplevelse knyttet til å være hos søskenbarnene mine som ung. De tok med CD-spillere sin ut, og vi hoppet på trampoline. Det gjorde at aktivitet ble moro.

Dramatisering ble det også ut av det, forsøk på å lage musikal med lillebror ut fra Disneymusikken ble et sommerprosjekt.

Videre i ungdomsalderen var musikken med på så jeg rakk bussen, både rytmen og tiden. Det ble intervaller ut av det.

Musikaler som Phantom og Les Mis, har bundet meg enda nærmere min beste venn, gjennom diskusjoner og lytting. Den har forent oss på atter et punkt.

I praksis 2014 var det to hendelser som har med musikk å gjøre og som nok har gjort at jeg ønsker å fortsette å være lærer. Den ene handler om da medstudenten grep inn og var så direkte på det sosiale samspillet som preget elevene, forklarte hva som var grunnen til at den ene eleven ikke trivdes på gruppen og byttet gruppe. For det andre fikk jeg spørsmål av en elevgruppe om å høre på dem synge, det var en spennende observasjon av at de ikke så på

hverandre når de sang, men allikevel hadde samspill og klarte å synge, det var en tydelig deling som hadde foregått. Etterpå var de kritiske i sin fase. Sangen gir videre assosiasjoner i dag.

Musikk er også i dag med å hjelper til med konsentrasjon og for å skape ro, i størst grad filmmusikk. Det er kanskje filmmusikk som i størst grad knytter seg til hendelser i mitt liv, det er de som gir assosiasjoner og er forbundet både til bildet og til situasjonen.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

Blokkfløyteopplæringen strekte seg over et halvt år i 4.trinn, og har ikke vært brukt på skolen siden. Melodien vi skulle lære var «Melodi for to toner», og som tittelen indikerer er det to toner. Sett i ettertid, men også under perioden, tør jeg påstå at den var tilpasset alle. Samtidig mins jeg at flere gav utrykk for at det var kjedelig og et fælt instrument, og at flere av de populære drev dette fram. Det er fortsatt noe som sitter i fingrene, det er fortsatt slik at jeg kan telle taktene på den ettersom læreren telte «en to tre, og bytt». Det var den kommentaren som var mest dominerende og som sitter i, en opptelling. Mest sannsynlig dirigerte hun også, men jeg forsto ikke noe av det da. Vi satt ofte i ring når vi øvde, og det varierte hvem man satt ved siden av. Jeg husker at jeg satt ved siden av en som kunne det, og jeg brukte han for å se etter. Vi fikk utdelt den til vårt eie og det gav et større eierskap til den. Sett i ettertid var det noen som hadde den i hylla, andre brakte den med hjem. Den ble ofte brukt på veien hjem av oss som gikk felles. Det var stor iver knyttet til å rense den. De ble også brukt som tryllestaver disse pussepinnene. Og det var mye humor knyttet til å blåse i dem uten å dekke hul å blåse alt man kunne, flere av oss forsøkte å få høyest lyd.

- 3. Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

For hver time innledet læreren vår med en sang med ulike perioder som vi skulle høre på når vi gikk inn. Alle skulle være stille. Etter det fortalte hun litt om sangen og perioden. Det var alltid låst, og stemningen forandret seg når vi skulle inn. Klassen var delt i to. I

musikkrommet var det tre rom. Igjennom årene var det planlagt at vi skulle innom alle instrumentene; Piano, gitar og trommer. Dette ble avsluttet med at vi skulle spille sammen eller vise for klassen, så alle fikk være en del av gjengen.

Det var stor variasjon knyttet til musikk, det praksitske var godt likt, og det gav rom for å prøve å feile. Samtidig merket vi motstanden størst da vi ikke fikk musikk i 9.trinn på grunn omstrukturering av timeantall. «Vi vil heller ha musikk, enn mat og helse» sa mange av oss i den perioden. Heldigvis hadde vi rom for å låne musikkrommet etter skoletid, noe som ble benyttet av flere grupper både etablerte og uetablerte. Det gav en flott tone mellom klassene og musikksmak ble utlevert. Noen spilte Åge Aleksandersen, andre spilte egenkomponert heavy rock.

Det som utmerket seg mest var siste året hvor samspillet ble størst vektlagt. Det var bandøvelse og der merket man veldig at de sterke dro de svake opp. Elevene tok seg tid til å gå fra sitt instrument og vise hverandre. Det var også mye sosialt knyttet til det, mye prøving og late som man var rockestjerner og liknende.

4. Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?

Dette er særs fremtredende i 10.trinn, det gav et ekstra tilskudd til klassemiljøet, hvor musikk ble samtaleemnet og handlingen som bandt oss sammen. Noe av grunnen var nok litt av ansvaret for et produkt som skulle presenteres og at alle var like viktige i prosessen, feilet en så var det dumt for alle, men det å ha det gøy ble det viktigste underveis i prosessen. Sammenlignet med andre fag var det mer individualisert enn kollektivisert.

Vedlegg 18

Svar spørreundersøkelse, medstudent

Alder: 23

Kjønn: Kvinne

Ikke musikkstudent

- 1. Det er slik at musikk ofte rammer inn og markerer perioder i livet. Hvis dette er tilfellet hos deg, prøv så godt du kan å beskrive det nedenfor – gjerne sammen med hvordan du opplevde deg selv. Inkluder minner du har fra barndommen i forbindelse med musikk. Dersom du ikke kan periodisere livet ditt etter musikk du hørte på, prøver du å sette ord på hvorfor det er slik.*

Det første jeg husker av musikk er Kaptein Sabeltann soundtracket som vi hørte på i bilen på sommeren. Det var populær musikk som ofte gikk på repeat. Det neste jeg tenker på er fra tidlig barneskole og Spice Girls og S Club 7. Man kan si at man måtte høre på den typen musikk for å være en del av den populære gjengen. Ofte var det også slik at den jentegjengen jeg var en del av valgte en av medlemmene i bandet og at vi skulle «være» den personen, slik som vi gjorde med forskjellige tegneserier også. Jeg husker godt at jeg var Melanie C fra Spice Girls og Jo i S Club 7. Det gjorde at jeg ville ha en tattovering på armen, slik Jo hadde. Bra jeg ikke fikk det. «Hits for Kids» var jo også populært, da fikk vi med oss de mest populære sangene. Jeg tenker spesielt på bestevenninen min på den tiden når jeg tenker på musikk. Vi hørte ofte på Smurfehits, Hits for Kids, Aqua og Abba da vi var hos henne. Vi sang sangene, mimte, danset og lagde forskjellige leker. For eksempel hoppet vi opp og ned av sengen hver gang de sa ordet «smurf» på Smurfehits. Vi lagde også mange danser. Vi laget dans til «Mamma Mia». Neste periode forbinder jeg med Britney Spears og Christina Aguilera. Her var det ofte slik at du kun hørte på den ene eller andre, men slik var det ikke med oss. Jeg og to venninner laget en dans til Toxic, som vi meldte oss på UKM med faktisk! Dette var barneskolen, og da jeg begynte på ungdomsskolen begynte jeg å like litt mer rockemusikk, og hørte på System of a Down og Rammstein i en periode husker jeg. Jeg tenker selv at dette kanskje har sammenheng med at jeg ville virke mer tøff i forhold til andre. Deretter mot slutten

av ungdomsskolen ble jeg veldig interessert i grunge-stilen fra Seattle. Da hørte jeg på mye Audioslave og Pearl Jam. Da var jeg sikkert mer selvstendig, eller hadde et behov for å være det iallefall. Fra videregående begynte jeg å høre på populærmusikk, type det som spiller på MP3. Det musikken ofte ble forbundet til da var ulike fester. Så hvis jeg hører en sang, tenker jeg at det var den festen vi var på. Jeg ble også kjent med andre typer gjenger, som da hørte på mer country-aktig Hellbillies, Vassengutane og Plumbo. Dette var nok ikke helt min type musikk, men ble det i samspillet med andre. Nå til dags er jeg tilbake på populærmusikk, og den musikken jeg hører på spiller på P3 og MP3.

- 2. Det viser seg at samspill er viktig for fellesskapet; at man føler seg til nytte, føler seg en del av noe, blir vist respekt og tillit. I den norske skolen er det ingen sterk samspilltradisjon, annet enn opplæringen i blokkfløytespilling. Dersom din skole hadde slik opplæring, fortell om ditt møte med blokkfløyta, og hvordan opplæringen ble gjennomført på din skole.*

Blokkfløyteopplæringen husker jeg svært lite av. Jeg husker at vi hadde det i 6. eller 7. klasse på barneskolen, men vi hadde det ikke så mye tror jeg. Jeg husker at jeg synes det var gøy, fordi jeg klarte det bra. Jeg gikk i skolemusikken og forsto noter og grep. Jeg føler at å lære seg blokkfløyte var en veldig individuell prosess, og hver enkelt av oss måtte knekke koden for å kunne spille blokkfløyte. Jeg husker noen sanger vi spilte sammen, men ikke så mye mer enn det. Vi hadde iallefall ingen «konserter».

- 3. Fortell litt om hvordan selve musikkfaget ble lagt opp på din ungdomsskole, og begrunn hvorfor du likte/ikke likte faget.*

Jeg husker ikke hvor ofte vi hadde musikk. Det jeg husker er at vi hadde en veldig engasjert musikk lærer som alle likte og respekterte. Han hadde de fleste elevene i musikk, og var kun faglærer, hvis jeg husker riktig. Faget var delt opp i en teori del og en praktisk del hvor vi valgte instrument eller sang. Teoridelen tok utgangspunkt i en lærebok, hvor vi fulgte den. Vi lærte om ulike perioder og kjennetegn ved disse. Vi lærte sikkert mer også, men det husker jeg ikke. Da vi skulle velge instrument eller sang, valgte jeg gitar. Det var kun jeg og ei annen jente som valgte det, samt to

gutter. De andre guttene valgte andre instrumenter, mens alle jentene valgte sang. Jeg likte veldig godt musikkfaget, for det første fordi jeg fikk lov til å velge gitar og spille det hele perioden. Da var det jeg som hadde tatt valget, og sto for det. Jeg var også veldig glad for at jeg slapp å synge. Jeg likte å synge, men ikke i mikrofon foran alle andre i klassen. Jeg gledet meg til de dagene vi hadde musikk, for da tok jeg med meg min egne El-gitar (kjøpt på Elkjøp bare for å ha nevnt det) og bar den på ryggen ned til skolen. Jeg tror det gjorde at jeg følte meg kul.

4. *Så sant du husker; brukte du å arbeide med andre elever i musikkfaget enn du gjorde i andre fag? Hvorfor, hvorfor ikke?*

Jeg husker ikke hvem jeg samarbeidet med og ikke i musikk når vi hadde teori, men da vi spilte så var vi litt bundet til hvem som samarbeidet. Det var meg, ei jente til som jeg var god venn meg og to gutter som var flinke til å spille. Jeg husker at det var veldig koselig å spille sammen med de. Alle var på forskjellige nivåer, men vi samarbeidet godt om å hjelpe hverandre med grep og forståelse for sangene vi spilte. Vi ble en fin gruppe, vi «gitaristene».